

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การศึกษาการจัดการเรียนการสอนศิลปะในระดับชั้นอนุบาลที่ใช้แนว
การศึกษามอนเตสซอรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดการเรียนการสอนศิลปะในระดับชั้นอนุบาล
ที่ใช้แนวการศึกษามอนเตสซอรี ครอบคลุมประเด็นที่ศึกษา 8 ด้าน คือ จุดประสงค์การเรียนการสอน
หลักสูตรเนื้อหา วิธีการสอน ผู้สอน ผู้เรียน สื่อการสอน การวัดประเมินผล และสิ่งแวดล้อมทางการเรียน
โดยแบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 4 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลและผลการวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการ
จัดการเรียนการสอนศิลปะในระดับชั้นอนุบาลที่ใช้แนวการศึกษามอนเตสซอรี
ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทางสถานภาพและการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถานภาพและการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา

ส่วนที่ 2 ข้อมูลและผลการวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวคิดการจัดการ
เรียนการสอนศิลปะในระดับชั้นอนุบาลที่ใช้แนวการศึกษามอนเตสซอรี ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทางสถานภาพและการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถานภาพและการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการสอบถามครูผู้สอนศิลปะเกี่ยวกับการปฏิบัติการเรียนการสอน
ศิลปะในระดับชั้นอนุบาลที่ใช้แนวการศึกษามอนเตสซอรี ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถานภาพครูผู้สอนศิลปะ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการสอบถามครูผู้สอนศิลปะ

ส่วนที่ 4 ข้อมูลการสังเกตการเรียนการสอนศิลปะเกี่ยวกับการปฏิบัติการเรียนการสอนศิลปะใน
ระดับชั้นอนุบาลที่ใช้แนวการศึกษามอนเตสซอรี

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพการสังเกตการเรียนการสอนศิลปะ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการสังเกตการเรียนการสอนศิลปะ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลและผลการวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนการสอนศิลปะในระดับชั้นอนุบาลที่ใช้แนวทางการศึกษามอนเตสซอรี ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทางสถานภาพและการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา

โรงเรียนอนุบาลมอนเตสซอรี 1

1. ข้อมูลทางสถานภาพของผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้ให้สัมภาษณ์คือผู้จัดการของโรงเรียน ตั้งอยู่ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร ปัจจุบันอายุ 64 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ในสมัยแรกที่เริ่มต้นที่จะนำมอนเตสซอรีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนนั้น ผู้ให้สัมภาษณ์ได้สังเกตเห็นพฤติกรรมของเด็กที่โรงเรียนในการเล่นของเล่นแล้วไม่เก็บ ขว้างปาสิ่งของต่าง ๆ จึงได้คิดหาวิธีการสอนที่จะช่วยสอนเรื่องระเบียบวินัยและพฤติกรรมของเด็กให้เป็นระเบียบเรียบร้อย และได้ดูวีดิทัศน์เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนแบบมอนเตสซอรีจึงเกิดความประทับใจและเกิดความคิดที่จำนำแนวทางการศึกษาดังกล่าวมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่โรงเรียน จึงได้ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาของโรงเรียน ได้ให้คำแนะนำให้อ่านหนังสือเกี่ยวกับการสอนแบบมอนเตสซอรีที่เขียนโดย อ.คำแก้ว ไกรสรพงษ์ เมื่ออ่านแล้วผู้ให้สัมภาษณ์เกิดความประทับใจต่อวิธีการสอนคณิตศาสตร์แบบมอนเตสซอรีว่าเป็นการสอนที่เข้าถึงแก่นแท้ของคณิตศาสตร์ได้อย่างแท้จริงจากหนังสือเล่มนั้น ผู้ให้สัมภาษณ์ก็เริ่มทดลองทำอุปกรณ์การสอนแบบมอนเตสซอรีขึ้นมาใช้ในโรงเรียน หลังจากนั้นจึงได้มีโอกาสเข้าร่วมการอบรมเกี่ยวกับการสอนแบบมอนเตสซอรีที่สมาคมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อเด็กเป็นสำคัญจัดขึ้น และได้นำเอาการสอนวิชาคณิตศาสตร์ของมอนเตสซอรีมาใช้สอนที่โรงเรียน แต่ผลปรากฏว่าเด็กนักเรียนไม่สามารถปฏิบัติได้ จึงได้เข้าปรึกษา อ.คำแก้ว ไกรสรพงษ์ ซึ่งได้แนะนำว่า การสอนแบบมอนเตสซอรีนั้นจะต้องมีการปูพื้นฐานความรู้ของเด็กจากหมวดประสบการณ์ชีวิตและประสาทสัมผัสก่อน จึงจะสอนหมวดวิชาการได้ ผู้ให้สัมภาษณ์จึงเริ่มนำแนวการสอนแบบมอนเตสซอรีเข้ามาใช้ในการจัดการเรียนการสอนแบบจริงจัง แต่ไม่สามารถนำมาใช้ได้ทั้งหมด เพราะผู้ปกครองยังขาดความเข้าใจในแนวทางการศึกษาและคาดหวังให้บุตรหลานอ่านออกเขียนได้ ทางโรงเรียนจึงต้องจัดให้มีการสอนวิชาการควบคู่ไปกับการสอนแบบมอนเตสซอรี โดยได้ดำเนินการสอนแบบบูรณาการแนวทางการจัดการศึกษาปฐมวัยควบคู่ไปกับการสอนแบบมอนเตสซอรี โดยจัดให้มีอุปกรณ์มอนเตสซอรีในห้องอนุบาลทุกห้องและจัดให้มีห้องมอนเตสซอรีเฉพาะที่มีอุปกรณ์หลากหลายและครบครันสำหรับหมุนเวียนเด็กนักเรียนเข้ามาทำ

กิจกรรม ปัจจุบันผู้ให้สัมภาษณ์เป็นครูผู้สอนในรายวิชาศิลปะโดยยึดหลักการสอนแบบมอนเตสซอรีเป็นระยะเวลา 3 ปี โดยสอนในระดับชั้นอนุบาล 3 เป็นเวลา 2 คาบ ต่อสัปดาห์

2. ข้อมูลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวการจัดการเรียนการสอนศิลปะ

จุดเด่นของแนวการศึกษามอนเตสซอรีและเหตุผลที่เลือกแนวการศึกษามาใช้ในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

ผู้ให้สัมภาษณ์ได้กล่าวถึงจุดเด่นของแนวการศึกษามอนเตสซอรีคือหลักปรัชญาทั้ง 5 ด้าน คือ การยอมรับนับถือในตัวเด็ก เด็กมีจิตที่ซื่อซาบ ช่วงเวลาหลักของชีวิต การเตรียมสิ่งแวดล้อมและการศึกษาด้วยตนเอง สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ส่งเสริมให้เด็กได้มีโอกาสในการคิดและทำด้วยตนเอง ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 เด็กจะทำกิจกรรมต่าง ๆ ภายใต้สภาพแวดล้อมที่จัดขึ้นอย่างเหมาะสม โดยที่ครูมีหน้าที่อำนวยความสะดวกและให้คำแนะนำแก่เด็ก เพื่อให้รู้ว่าสิ่งที่เด็กทำมันถูกหรือผิด สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนช่วยส่งเสริมให้เด็กเกิดการเรียนรู้ทั้งด้าน นอกจากนี้ผู้ให้สัมภาษณ์ ได้กล่าวถึงการปฏิบัติการสอนว่าครูและนักเรียนจะต้องมีปฏิสัมพันธ์กันโดยการพูดคุย และสิ่งที่ครูพูดต้องเป็นเรื่องเกี่ยวกับการสอน ไม่ใช่การพูดนอกเรื่อง ส่วนอุปกรณ์การสอนแบบมอนเตสซอรีที่ใช้ในการสอนเป็นสื่อที่เด็กสนใจและสามารถปฏิบัติได้ด้วยตนเอง การให้เด็กทำซ้ำ ๆ จะช่วยให้เด็กเกิดความพยายาม ความอดทนและที่สำคัญเด็กไม่รู้ลี้กเบือ กระบวนการสอนของมอนเตสซอรีเป็นการส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้ด้วยตนเองและเป็นการสอนวินัยและสติ สอนให้รู้จักระเบียบของสังคม

ทิศทางของแนวการศึกษามอนเตสซอรีในระบบการศึกษาไทยและการตอบรับของสังคม

ผู้ให้สัมภาษณ์ได้กล่าวถึงทิศทางของมอนเตสซอรีในประเทศไทย ปัจจุบันมีผู้คนให้ความสนใจเพิ่มมากขึ้น สื่อและอุปกรณ์ต่าง ๆ สามารถหาซื้อหรือผลิตขึ้นเองได้ง่ายขึ้น โรงเรียนตามต่างจังหวัดก็สามารถผลิตเองได้ ไม่ต้องซื้อหามาในราคาแพงเหมือนแต่ก่อน แต่ในการที่สังคมจะให้การตอบรับต่อแนวการศึกษาให้เป็นวงกว้างมากขึ้นนั้น สิ่งสำคัญคือต้องมีการอบรมครูให้รู้จักวิธีการสอนของมอนเตสซอรีและผู้บริหารเองก็ต้องเห็นความสำคัญด้วยเช่นกัน หลาย ๆ คนเห็นว่าวิธีการแบบมอนเตสซอรีนั้นเป็นการจัดระเบียบให้เด็กมากเกินไปอาจส่งผลให้เด็กขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ซึ่งต้องมองย้อนกลับไปเมื่อครั้งเริ่มต้นที่มีการคิดค้นวิธีการขึ้นนั้น ดร.มอนเตสซอรีเริ่มต้นการสอนจากเด็กที่มีปัญหาทางสมอง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการให้เด็กมีสมาธิและสามารถเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้

บทบาทของศิลปศึกษาในแนวการศึกษามอนเตสซอรี

ความสำคัญด้านบทบาทของศิลปศึกษาในแนวการศึกษามอนเตสซอรี ในด้านสอนการสอนศิลปะเด็กปฐมวัย ผู้ให้สัมภาษณ์ได้กล่าวว่าการสอนศิลปะต้องเน้นการสอนให้สมองได้ทำงาน

คือสอนให้รู้จักคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ เด็กจะต้องได้รู้จักกับสื่อและอุปกรณ์แต่ละประเภทว่ามีกี่ชนิดแต่ละชนิดมีวิธีการใช้อย่างไร การสอนเทคนิคต่าง ๆ เพื่อให้เด็กได้ทราบว่าคุณศิลปะมีความหลากหลาย และใช้วิธีการสอนแบบมอนเตสซอรีเข้าไปมีส่วนร่วมในวิธีการสอนด้วย โดยผู้ให้สัมภาษณ์ได้อธิบายถึงขั้นตอนการสอนศิลปะแบ่งได้เป็น 3 ขั้นตอนดังนี้ 1) นำงานที่เด็กจะทำ 2) ครูสาธิตให้เด็กดู 3) ให้เด็กทำ ส่วนครูมีหน้าที่ต้องคอยสังเกตพฤติกรรมของเด็กระหว่างการทำงาน ในขณะที่ปฏิบัติงานเด็กจะมีอิสระในการเลือกสื่อ วัสดุอุปกรณ์ด้วยตนเอง สื่อที่ใช้ไม่จำกัดประเภท เพื่อช่วยให้เด็กได้เรียนรู้และเกิดความคิดสร้างสรรค์ ส่วนการวัดและการประเมินจะไม่เน้นที่ตัวผลงาน แต่เน้นที่พฤติกรรมการทำงานของเด็ก

การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ส่งเสริมการเรียนรู้ทางศิลปศึกษา

ผู้ให้สัมภาษณ์ จะยึดหลักการจัดสิ่งแวดล้อม สถานที่และการตกแต่งด้วยสิ่งต่าง ๆ ที่ส่งเสริมให้เด็กได้เห็น ได้จับ ได้สัมผัสด้วยตนเอง ในบริเวณรอบ ๆ โรงเรียนจะมีการตกแต่งด้วยภาพเขียนลายไทยและโคมตัดเป็นตัวการ์ตูนสำหรับตกแต่งตามทางเดิน มีอาชีพเป็นสถาปนิกและเคยได้ออกแบบสวนสนุกในห้างสรรพสินค้า ผู้ให้สัมภาษณ์จึงเป็นผู้ออกแบบแปลนก่อสร้างอาคารเรียนและเครื่องเล่นต่าง ๆ ภายในโรงเรียนทั้งหมด ส่วนภายในอาคารเรียนจะใช้ภาพเขียนลายไทยในการตกแต่งบริเวณต่าง ๆ ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์เป็นผู้สร้างสรรค์ขึ้นด้วยตนเอง มีจุดประสงค์เพื่อให้เด็กได้ซึมซาบเอาวัฒนธรรมแบบไทย และศิลปะไทย เป็นการปลูกฝังค่านิยมแบบไทยตั้งแต่เล็ก ก่อให้เกิดความรักความเป็นไทย ส่วนบริเวณเหนือประตูหน้าห้องเรียนจะตกแต่งด้วยโคมตัดเป็นรูปการ์ตูนระบายสีนำไปติดตกแต่งไว้เพื่อให้เด็กได้เห็นและรู้สึกดึงดูดใจในการอยากเข้าห้องเรียน ซึ่งสังเกตเห็นว่าเด็ก ๆ ก็ชื่นชอบและให้ความสนใจเป็นอย่างมาก ผู้ให้สัมภาษณ์จะใช้พื้นที่ของโรงเรียนส่วนหนึ่งสำหรับการประดิษฐ์ของเล่นสนามเพื่อนำมาใช้ในโรงเรียนซึ่งได้รับความสนใจจากเด็กนักเรียนเป็นอย่างมากในช่วงเวลาพักกลางวัน

ลักษณะของครอบครัวที่ส่งบุตรหลานเข้ามาศึกษาในโรงเรียน และบทบาทของครอบครัวในการส่งเสริมการเรียนรู้

ครอบครัวที่ส่งบุตรหลานเข้ามาเรียนในโรงเรียนอนุบาลมอนเตสซอรี 1 จะเป็นครอบครัวที่อาศัยอยู่ในละแวกโรงเรียน ระดับฐานะเป็นชนชั้นกลางลงไป ผู้ปกครองยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการศึกษามอนเตสซอรี และคาดหวังให้บุตรหลานสามารถอ่านออกเขียนได้โดยเร็ว ทางโรงเรียนจึงได้จัดกิจกรรม Open House ปีละครั้งให้ผู้ปกครองได้มีโอกาสเข้ามาเยี่ยมชมการจัดการเรียนการสอนที่โรงเรียนและเพื่อสร้างความเข้าใจพฤติกรรมกรเรียนรู้อันของเด็กให้แก่ผู้ปกครอง

บุคลิกลักษณะของครูในแนวการศึกษามอนเตสซอรี และอัตราส่วนระหว่างผู้เรียนกับ
ผู้สอน

บุคลิกลักษณะของครูในแนวการศึกษามอนเตสซอรี และอัตราส่วนระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน ในการพิจารณานุเคราะห์ทางการสอนของโรงเรียนมอนเตสซอรี 1 จะเน้นผู้ที่จบการศึกษาในสาขาวิชาชีพครูปฐมวัยเป็นหลัก ทางโรงเรียนเสริมว่าไม่ต้องการผู้ที่มีความรู้ความสามารถสูงนัก แต่ต้องการผู้ที่มีใจรักเด็กเป็นหลัก

โรงเรียนมอนเตสซอรี 2

1. ข้อมูลทางสถานภาพของผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้ให้สัมภาษณ์เป็นผู้รับใบอนุญาตและครูใหญ่ของโรงเรียนมอนเตสซอรี 2 ตั้งอยู่ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร ปัจจุบันอายุ 67 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาบริหารการศึกษา Illinois State University มีประสบการณ์ด้านการบริหารงานในโรงเรียนเป็นระยะเวลา 27 ปี และได้เข้าร่วมการอบรมแนวการศึกษามอนเตสซอรีกับสมาคมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อเด็กเป็นสำคัญ ผู้ให้สัมภาษณ์ได้กล่าวถึงความเป็นมาของการนำแนวการศึกษามอนเตสซอรีมาใช้ในโรงเรียนว่า โรงเรียนได้มีการส่งคุณครูของโรงเรียนเข้ารับการอบรมแนวการศึกษาแบบต่าง ๆ แต่แนวการศึกษาที่สร้างความพึงพอใจให้กับคุณครูผู้สอนในการนำมาใช้จัดการเรียนการสอนมากที่สุดคือแนวการศึกษามอนเตสซอรีเพราะคุณครูสังเกตเห็นพฤติกรรมของเด็กที่เกิดขึ้นหลังได้รับการสอนตามแนวการศึกษาดังกล่าวคือ เด็กนักเรียนมีสมาธิในการเรียนมากขึ้น มีระเบียบวินัย เมื่อทำกิจกรรมใด ๆ แล้วสามารถช่วยเหลือตัวเองและเก็บอุปกรณ์อย่างเป็นระเบียบ ทางโรงเรียนจึงได้ยึดหลักการสอนแบบมอนเตสซอรีบูรณาการกับแนวการจัดการศึกษาปฐมวัยของกระทรวงเป็นหลัก นอกจากนี้ยังได้มีการเสริมหลักสูตรภาษาอังกฤษและภาษาจีนเพื่อเสริมทักษะด้านภาษาให้กับเด็ก

2. ข้อมูลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวการจัดการเรียนการสอนศิลปะ

จุดเด่นของแนวการศึกษามอนเตสซอรีและเหตุผลที่เลือกแนวการศึกษามาใช้ในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

ผู้ให้สัมภาษณ์ได้กล่าวถึงจุดเด่นของแนวการศึกษามอนเตสซอรีมีลักษณะการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้จากของจริงเน้นการใช้ประสาทสัมผัส การสอนให้รู้จักการเล่นวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ครูที่เคยผ่านการอบรมแนวการศึกษามากมาย ๆ แบบ แต่เมื่อได้รับการอบรมแนวการศึกษามอนเตสซอรีก็มีความพึงพอใจ ซึ่งสิ่งที่เห็นได้อย่างชัดเจนคือเด็กเกิดสมาธิ มีระเบียบวินัยในตนเอง เป็นตัวของตัวเอง และสามารถปฏิบัติกิจกรรมได้อย่างสำเร็จลุล่วง ส่วนเด็กที่ชอบที่จะปฏิบัติกิจกรรมของมอนเตสซอรี เมื่อสามารถปฏิบัติกิจกรรมได้สำเร็จลุล่วงเด็กจะแสดงออกถึง

ความพึงพอใจอย่างเห็นได้ชัด ด้านผู้ปกครองเองก็พึงพอใจที่เด็กมีสมาธิและมีระเบียบวินัย เมื่อเล่นแล้วรู้จักเก็บไม่ขว้างปาหรือโยนหรือทิ้งข้าวของ และได้สะท้อนความพึงพอใจเหล่านั้นให้โรงเรียนรับทราบ แต่ทางโรงเรียนก็ยังไม่สามารถนำมาปฏิบัติได้ทั้งหมด เพราะทางโรงเรียนจัดการศึกษาแบบสองภาษาและยังเสริมภาษาจีนให้กับเด็กอีกด้วย ดังนั้นจึงต้องมีการเสริมหลักสูตรจากต่างประเทศเข้ามา ส่วนแนวทางการศึกษามอนเตสซอรีจึงมีบทบาทเป็นส่วนหนึ่งที่น่าเข้าใช้ในการจัดการเรียนการสอน

ทิศทางของแนวทางการศึกษามอนเตสซอรีในระบบการศึกษาไทยและการตอบรับของสังคม

ผู้ให้สัมภาษณ์ ได้กล่าวถึงทิศทางของแนวทางการศึกษามอนเตสซอรีว่าตอนนี้สังคมไทยรู้จักและมีการตอบรับต่อแนวทางการศึกษามอนเตสซอรีมากขึ้น ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจต่อแนวทางการศึกษามากกว่าแต่ก่อน ส่วนสถานศึกษาก็ให้ความสนใจและนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างแพร่หลายขึ้น โรงเรียนปฐมวัยนำไปใช้เพิ่มมากขึ้น เช่น โรงเรียนของรัฐในจังหวัดนครปฐม เรียกได้ว่าการนำแนวทางการศึกษามอนเตสซอรีมาใช้อย่างแพร่หลายมากขึ้นกว่าแต่ก่อน กล่าวได้ว่าการเติบโตของแนวทางการศึกษามอนเตสซอรีในสังคมไทยมีลักษณะค่อยเป็นค่อยไป

การนำแนวทางการศึกษามอนเตสซอรีมาใช้ในโรงเรียนและการปรับหรือประยุกต์การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้สามารถปฏิบัติได้จริง

การนำมอนเตสซอรีมาใช้ที่โรงเรียนมอนเตสซอรี 2 เป็นการจัดการศึกษาโดยยึดเอาหลักสูตรของกระทรวงเป็นหลักและใช้แนวทางการศึกษามอนเตสซอรีเข้ามาบูรณาการร่วมกับหลักสูตรสองภาษา โดยในการจัดการเรียนการสอนแบบมอนเตสซอรีทางโรงเรียนได้จัดให้มีห้องมอนเตสซอรีที่มีอุปกรณ์การเรียนรู้ 3 หมวดหลัก คือ ประสบการณ์ชีวิต ประสาทสัมผัส และวิชาการ จัดตารางการเรียนรู้โดยการหมุนเวียนเด็กเข้าไปใช้ห้องมอนเตสซอรี สัปดาห์ละ 2 คาบต่อห้องเรียน

บทบาทของศิลปะศึกษาในแนวทางการศึกษามอนเตสซอรี

ในด้านศิลปะทางโรงเรียนให้ความสำคัญเพราะศิลปะช่วยให้เกิดความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ ทางโรงเรียนสมบูรณวิทย์มีการจัดการเรียนการสอนศิลปะให้สอดคล้องกับเนื้อหาหลักที่ทางโรงเรียนจัดให้เด็กเรียนในแต่ละภาคการศึกษา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้านวิชาการและศิลปะจะดำเนินไปในทิศทางเดียวกัน คือ พิจารณาว่าภาคการศึกษานี้จะจัดให้เด็กได้เรียนรู้สาระเกี่ยวกับสิ่งใดและกำหนดเนื้อหาทางศิลปะให้สอดคล้องกัน เช่น การเรียนเรื่องโลกได้น้ำ เด็ก ๆ จะได้เรียนเนื้อหาสาระด้านวิชาการเกี่ยวกับชีวิตสัตว์ที่อาศัยอยู่ในท้องทะเล กิจกรรมศิลปะก็จัดหัวข้อเกี่ยวกับชีวิตสัตว์ใต้ทะเลด้วยเช่นกัน โดยให้เด็กได้ทำกิจกรรมทั้งวาดภาพ บัน

ประดิษฐ์ ตามจินตนาการ นอกจากนี้การจัดตกแต่งห้องเรียนและภายนอกห้องเรียนก็จะเป็นไปตามเนื้อหาสาระที่จัดให้เด็กได้เรียนอีกด้วย

บุคลิกลักษณะของครูในแนวการศึกษามอนเตสซอรี และอัตราส่วนระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน

ครูแต่ละคนมีหน้าที่ในการสังเกตเด็กเป็นรายบุคคล ดังนั้นครูที่จะมาสอนในแนวการศึกษามอนเตสซอรีได้ต้องเป็นบุคคลที่มีสมาธิ มีใจรักในอาชีพความเป็นครูและรักเด็ก มีความละเอียดและมีความเข้าใจระบบการสอนแบบมอนเตสซอรี สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะช่วยให้ครูสามารถปฏิบัติภารกิจด้านการสอนได้อย่างสำเร็จลุล่วง ในแต่ละห้องเรียนจะมีนักเรียน 20 - 25 คน มีครูต่างชาติ 1 คนและครูไทย 1 คน ดูแลร่วมกัน

การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ส่งเสริมการเรียนรู้ทางศิลปศึกษา

การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ส่งเสริมการเรียนรู้ทางศิลปศึกษา ทางโรงเรียนจะมีการนำผลงานของนักเรียนมาจัดนิทรรศการบริเวณรอบ ๆ โรงเรียน เพื่อให้เด็ก ๆ ภาคภูมิใจต่อผลงานที่สร้างขึ้น ส่วนการตกแต่งห้องเรียนและนอกห้องเรียนจะตกแต่งตามสาระการเรียนรู้ที่เด็กเรียนในแต่ละภาคการศึกษา เช่น เรียนเรื่องโลกได้น้ำก็จะมีการจัดแต่งสถานที่ในหัวข้อโลกได้น้ำ นอกจากนี้หัวข้อกิจกรรมศิลปะจะนำเรื่องราวเกี่ยวกับชีวิตประจำวันและวันสำคัญต่าง ๆ ตามเทศกาลมาให้เด็กได้ปฏิบัติด้วย

ลักษณะของครอบครัวที่ส่งบุตรหลานเข้ามาศึกษาในโรงเรียน และบทบาทของครอบครัวในการส่งเสริมการเรียนรู้

ลักษณะของครอบครัวที่ส่งบุตรหลานเข้ามาศึกษาในโรงเรียน และครอบครัวมีบทบาทในการส่งเสริมการเรียนรู้ ครอบครัวที่ส่งบุตรหลานมาเรียนจะมีฐานะทางเศรษฐกิจค่อนข้างดีและมีความชอบธรรมชาติ การตกแต่งสถานที่จะเน้นธรรมชาติ ต้นไม้ ครอบครัวมีความเข้าใจหลักการจัดการศึกษา เนื่องจากโรงเรียนจะทำความเข้าใจกับผู้ปกครองในด้านการจัดการเรียนการสอน ไม่เน้นความเป็นเลิศทางวิชาการมากเกินไป โรงเรียนจะสอนแบบมีขั้นตอนค่อยเป็นค่อยไป ไม่เร่งรัดเด็กจนเกินไป แต่ทางโรงเรียนจะให้ความมั่นใจกับผู้ปกครองว่าเมื่อเด็กจบชั้นอนุบาล 3 แล้วต้องสามารถอ่านออกเขียนได้ พร้อมมีทักษะด้านภาษาอังกฤษและจีน

โรงเรียนมอนเตสซอรี 2 จะจัดให้มี Open House ให้ผู้ปกครองได้เข้ามาสังเกตการเรียนการสอนที่โรงเรียนและร่วมปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับบุตรหลาน ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมศิลปะวัฒนธรรม นอกจากนี้ยังจัดให้มีการประชุมผู้ปกครองเพื่อทำความเข้าใจแนวทางการจัด

การศึกษาของโรงเรียนและเชิญผู้ปกครองให้เข้ามาร่วมสังเกตการเรียนการสอนและเรียนร่วมกับเด็ก ๆ ซึ่งก็ได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองเป็นอย่างดี

โรงเรียนมอนเตสซอรี 3

1. ข้อมูลทางสถานภาพของผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้ให้สัมภาษณ์ คือ ผู้จัดการและครูใหญ่โรงเรียนมอนเตสซอรี 3 ตั้งอยู่ในจังหวัดเชียงราย ปัจจุบันอายุ 42 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาเศรษฐศาสตร์ หลังจากนั้นเข้าศึกษาในมหาวิทาลัยสุโขทัยธรรมวิธาได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพครู และได้รับประกาศนียบัตรการสอนแบบมอนเตสซอรี ด้านการศึกษาเพื่อเด็กพิเศษจากประเทศอังกฤษ เป็นหลักสูตรทางไกล มีประสบการณ์ในการบริหารงานที่โรงเรียนมอนเตสซอรี 3 เป็นระยะเวลา 5 ปี ประวัติการก่อตั้งโรงเรียนมอนเตสซอรี 3 นั้นเกิดขึ้นจากการรวมตัวกันของกลุ่มผู้ปกครองชาวต่างชาติ ประกอบอาชีพหลากหลาย อาทิเช่น หมอ นักวิจัย ที่เข้ามาทำงานในประเทศไทยและต้องการให้บุตรของตนได้เรียนในโรงเรียนที่มีแนวคิดเป็นเอกลักษณ์และเน้นการใช้ความรักในการจัดการเรียนการสอน ผู้เรียนสามารถสนุกกับการเรียนรู้ จึงได้เลือกเอาแนวการศึกษามอนเตสซอรีซึ่งเป็นแนวการศึกษาที่บุตรหลานของกลุ่มผู้ปกครองผู้ก่อตั้งโรงเรียนได้เคยเข้ารับการศึกษามาเมื่อสมัยที่อาศัยอยู่ที่สหรัฐอเมริกา นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน แรกเริ่มเมื่อก่อตั้งโรงเรียนได้จัดตั้งขึ้นภายใต้มูลนิธิปิติศึกษา ในระยะเริ่มแรกมีนักเรียน 17 คน และใช้แนวการศึกษามอนเตสซอรีบูรณาการกับหลักสูตรสองภาษาในการจัดการศึกษา

2. ข้อมูลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวการจัดการเรียนการสอนศิลปะ

จุดเด่นของแนวการศึกษามอนเตสซอรีและเหตุผลที่เลือกแนวการศึกษามาใช้ในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

การสอนแบบมอนเตสซอรีเป็นแนวการสอนที่เด็กสามารถเลือกทำกิจกรรมทุกอย่างด้วยตัวเองได้ การเรียนการสอนแบบมอนเตสซอรีมีความสอดคล้องกับพัฒนาการทุกช่วงวัยของมนุษย์ ซึ่งถ้าพิจารณาความต้องการพื้นฐานหรือพัฒนาการของมนุษย์แล้วจะพบว่ามนุษย์ทุกคนต้องมีการเคลื่อนไหว ดังนั้นในห้องเรียนของมอนเตสซอรีเด็กจะสามารถเคลื่อนไหวได้อย่างอิสระ และมนุษย์ทุกคนต้องการการสื่อสาร เพราะฉะนั้นเด็กที่เรียนในห้องเรียนมอนเตสซอรีจะสามารถพูดคุยในห้องเรียนได้ แต่เด็กทุกคนจะต้องรู้ว่าเมื่ออยู่ร่วมกันต้องมีกฎกติกาของการอยู่ร่วมกัน สิ่งใดทำได้หรือทำไม่ได้ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จึงทำให้เกิดความเคารพต่อตัวเอง เคารพผู้อื่น และเคารพต่อสิ่งแวดล้อม

ทิศทางของแนวการศึกษามอนเตสซอรีในระบบการศึกษาไทยและการตอบรับของสังคม

ทิศทางของแนวการศึกษามอนเตสซอรีในระบบการศึกษาไทยและการตอบรับของสังคม การตอบรับต่อระบบการสอนแบบมอนเตสซอรีของผู้ปกครองในระดับอนุบาลอยู่ในเกณฑ์ดีมาก หลักสูตรที่ถือกำเนิดมาเมื่อร้อยปีที่แล้วมีความสอดคล้องกับหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน ปฐมวัยที่กำหนดขึ้นโดยกระทรวงศึกษาธิการเป็นอย่างดี หลักสูตรการสอนที่แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ทั้งด้านทักษะกลไก ด้านประสบการณ์ชีวิต ด้านคณิตศาสตร์ ด้านภาษาและด้านวัฒนธรรม สามารถส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 5 ด้านได้เป็นอย่างดี ส่วนในระดับประถมศึกษาซึ่งหลักสูตรของ กระทรวงได้กำหนดกลุ่มสาระ 8 ด้าน มีความแตกต่างจากหลักสูตรของมอนเตสซอรีในส่วนที่ หลักสูตรมอนเตสซอรีเริ่มเรียนจาก 5 เรื่องยิ่งใหญ่ เริ่มจากการสอนเรื่องจักรวาลแล้วค่อยเข้ามาสู่ เรื่องเกี่ยวกับตัวเอง ต่างจากหลักสูตรของกระทรวงที่เริ่มเรียนเรื่องเกี่ยวกับตัวเองก่อนจึงค่อยเรียน เรื่องที่ไกลตัวออกไป ครูจึงต้องมีการนำมาเปรียบเทียบให้สอดคล้องกับหลักสูตรประถมศึกษา ส่วนการตอบรับหลักสูตรมอนเตสซอรีในระดับประถมศึกษาถือว่ามี การตอบรับในระดับหนึ่ง แต่ยังไม่แพร่หลาย ด้วยสาเหตุต่าง ๆ เช่น การจัดชั้นเรียนแบบคละอายุ ซึ่งแตกต่างจากโรงเรียนในระบบ อย่างสิ้นเชิง ครูในระบบโรงเรียนปกติไม่คุ้นชินกับการดูแลเด็กแบบคละอายุในชั้นเรียน ซึ่งสิ่งนี้ก็ยัง เป็นสิ่งที่ผู้ปกครองตั้งคำถามอีกด้วย แต่จากประสบการณ์ของโรงเรียนมอนเตสซอรี 3 ที่มีนักเรียน จบระดับชั้นประถมปีที่ 6 และไปศึกษาต่อในระดับมัธยมพบว่า เป็นเด็กที่กล้าแสดงออกและมีผล การเรียนในระดับที่ดี ปัจจุบันทางโรงเรียนมอนเตสซอรี 3 มีนักเรียนที่จบระดับประถมศึกษาไปแล้ว 2 รุ่น ๆ ละ 4 คน ส่วนใหญ่ไปเรียนต่อต่างประเทศ โรงเรียนนานาชาติ หรือโรงเรียนที่ใช้ระบบสอง ภาษา

การนำแนวการศึกษามอนเตสซอรีมาใช้ในโรงเรียนและการปรับหรือประยุกต์การจัดการ เรียนการสอนเพื่อให้สามารถปฏิบัติได้จริง

การนำแนวศึกษามาใช้มีสิ่งใดที่ท่ายังคงรูปแบบเดิมไว้และสิ่งใดที่ต้องปรับหรือ ประยุกต์ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้สามารถปฏิบัติได้จริง ในระยะแรกของการก่อตั้ง โรงเรียนมีความตั้งใจที่จะใช้ระบบการศึกษานานาชาติ จึงไม่ได้มีการปรับแนวการศึกษา มอนเตสซอรีแต่อย่างใด สิ่งที่เสริมเข้าไปเป็นเรื่องของวัฒนธรรมและสังคมไทย ทางโรงเรียนมี จำนวนนักเรียนและครูน้อยกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในการเป็นโรงเรียนนานาชาติ จึงได้ปรับมาใช้ หลักสูตร สองภาษาแทน ซึ่งทำให้ทางโรงเรียนต้องใช้หลักสูตรของกระทรวงในการจัดการเรียน การสอน จึงต้องมีการปรับหลักสูตรการศึกษามอนเตสซอรีเพื่อให้เข้ากับหลักสูตรของกระทรวง แต่ใน การจัดการศึกษาปฐมวัยหลักสูตรปี 2546 มีความสอดคล้องและใกล้เคียงกับหลักสูตร

มอนเตสซอรีมาก จึงไม่จำเป็นต้องมีการปรับสิ่งใดมากนัก แต่ในระดับประถมวัยต้องมีการปรับให้เข้ากับหลักสูตรของกระทรวง ซึ่งหลักสูตรมอนเตสซอรีในระดับประถมศึกษาจะเรียนจากสิ่งรอบตัวที่เป็นภาพกว้างอย่างเช่น เรื่องของจักรวาล เข้ามาหาตัวเองต่างจากหลักสูตรของกระทรวงที่จะเริ่มเรียนจากตัวเองสู่สิ่งแวดล้อมที่เป็นภาพกว้าง จึงต้องมีการปรับบางส่วนเล็กน้อย แต่โดยรวมเนื้อหาวิชามีความใกล้เคียงกัน จึงอาจมีการสลับหัวข้อการเรียนก่อนหลังเล็กน้อยเท่านั้น

บทบาทของศิลปศึกษาในแนวการศึกษามอนเตสซอรี

ความสำคัญด้านบทบาทของศิลปศึกษาในแนวการศึกษามอนเตสซอรี ดร.มอนเตสซอรีให้ความสำคัญกับธรรมชาติมาก ดังนั้นระบบการเรียนมอนเตสซอรีจึงให้ความสำคัญกับศิลปะอย่างเต็มที่ ในทุกห้องเรียนแบบมอนเตสซอรีจะมีมุมศิลปะ เรียกว่า "มุมศิลปะ" เพราะเชื่อว่าคนเราเมื่อต้องการผ่อนคลายสามารถทำได้ด้วยศิลปะ ไม่ว่าจะเป็นการวาดรูปหรือดนตรี จึงได้จัดให้มีมุมศิลปะเพื่อให้เด็กสามารถเลือกทำได้ แต่ในการเรียนนั้นเด็กจะต้องคำนึงเสมอว่าไม่รบกวนผู้อื่น ครูจะให้ความเคารพในตัวเด็กด้วยการให้โอกาสในการเลือกทำกิจกรรมต่าง ๆ ภายในห้องเรียน ดังนั้นเด็กจะต้องเคารพตัวเองในการที่เมื่อเลือกทำแล้วจะต้องทำให้เสร็จ และเคารพในตัวผู้อื่นคือไม่รบกวนผู้อื่น สิ่งเหล่านี้เป็นการสร้างข้อตกลงระหว่างเด็กกับครู เด็กมีสิทธิที่จะเลือกทำหรือไม่ทำกิจกรรมนั้น ๆ แต่ไม่ได้หมายความว่าเด็กจะทำหรือไม่ทำก็ได้ ครูจะทำหน้าที่คอยกระตุ้นให้เด็กทำกิจกรรม แต่เด็กมีสิทธิที่จะเลือกทำสิ่งต่าง ๆ ตามลำดับก่อนหลังได้

บุคลิกลักษณะของครูในแนวการศึกษามอนเตสซอรี และอัตราส่วนระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน

บุคลิกลักษณะของครูในแนวการศึกษามอนเตสซอรี และอัตราส่วนระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน โรงเรียนมอนเตสซอรี 3 จะมีครูต่างประเทศเป็นครูหลัก จะต้องจบการศึกษาด้านมอนเตสซอรีมาโดยเฉพาะ และเน้นในทัศนคติของครูที่มีต่อโรงเรียน ต่อแนวการศึกษาและต่อตัวเด็ก ทัศนคติต่อตัวเด็กคือการมีใจยอมรับในตัวเด็ก ส่วนทัศนคติต่อองค์กรคือการยอมรับและปฏิบัติตามแนวทางที่โรงเรียนได้กำหนดไว้ ทัศนคติต่อแนวการศึกษาคือมีใจยอมรับในแนวการศึกษา มีความเข้าใจและพร้อมที่จะพัฒนา ทัศนคติที่ขัดแย้งกับแนวการศึกษาคือเด็กจะต้องเรียนรู้โดยการเล่นและสอนเท่านั้นจะถือว่าการขัดต่อแนวการศึกษา ส่วนครูไทยจะเน้นครูที่จบด้านการสอนภาษาอังกฤษเพราะว่าจะต้องสามารถสื่อสารกับเด็กในห้องเป็นภาษาอังกฤษได้ และสื่อสารกับครูชาวต่างชาติได้ ส่วนการอบรมความรู้เกี่ยวกับแนวการศึกษามอนเตสซอรี ทางโรงเรียนจะเป็นผู้อบรมให้

ส่วนการจัดชั้นห้องเรียนแบบมอนเตสซอรีจะมีการจัดเป็นช่วงชั้นคละอายุ เช่น ระดับชั้นอนุบาลช่วงอายุ 3-6 ปี ระดับประถมศึกษา 6-9 ปี และ 9 - 12 ปี ซึ่งทางโรงเรียนมอนเตสซอรี 3 ได้เปิดสอนในระดับอนุบาลถึงประถมศึกษาปีที่ 6 จึงได้มีการจัดชั้นเรียนแบ่งเป็น 3 ช่วงชั้น ในแต่ละช่วงชั้นก็จะมีนักเรียน 3 วัย อยู่รวมกันห้องละไม่เกิน 25 คน ต่อคุณครูฝรั่ง 1 คนและคุณครูไทย 1 คน

การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ส่งเสริมการเรียนรู้ทางศิลปศึกษา

การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ส่งเสริมการเรียนรู้ทางศิลปศึกษา โรงเรียนมอนเตสซอรี 3 จะมีการจัดสิ่งแวดล้อมที่เน้นธรรมชาติ ในห้องเรียนแต่ละห้องจะมีมุมศิลปะให้เด็กได้เลือกปฏิบัติกิจกรรมตามความต้องการ สื่ออุปกรณ์จะมีหลากหลายชนิดและถูกจัดวางไว้เพื่อให้เด็กสามารถหยิบใช้ได้สะดวก ผลงานของเด็กจะถูกนำมาจัดแสดงไว้เพื่อให้เด็กเกิดความภาคภูมิใจ ทางโรงเรียนจะรับเด็กตั้งแต่วัยอนุบาล ซึ่งเด็กที่เข้ามาเรียนจะไม่รู้สึกว่าโรงเรียนแตกต่างจากบ้าน เนื่องจากการจัดสิ่งแวดล้อมที่ใกล้เคียงกับอยู่บ้าน ดังนั้นเด็กจะรู้สึกอบอุ่นเหมือนอยู่บ้าน ครูจะสอนโดยใช้โทนเสียงที่เบาเหมือนกับพ่อแม่คุยกับเด็ก เสียงที่เบาจะช่วยให้เด็กสงบ แสงที่สว่างเกินไปจะกระตุ้นเด็กมากเกินไป ขนาดของพื้นที่ภายในห้องเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญที่ถูกคำนวณให้เหมาะสมกับจำนวนเด็ก (ขนาด 8 X 12 สำหรับเด็ก 25 คน) เด็กสามารถที่จะนั่งกับพื้นทำงานได้เหมือนที่บ้าน หรือนั่งทำงานบนโต๊ะ การจัดหาอุปกรณ์สื่อการสอนที่โรงเรียนจะใช้สื่อนำเข้าจากต่างประเทศ และส่วนหนึ่งผลิตโดยครูผู้สอน ส่วนวิชาคณิตศาสตร์ทางโรงเรียนใช้หลักสูตรของสิงคโปร์เพราะในไทยยังไม่มีหลักสูตรการสอนคณิตศาสตร์ที่เป็นภาษาอังกฤษ แต่ก็เริ่มมีเข้ามาบ้างแล้ว ด้านการจัดชั้นเรียนแบบคละอายุ เด็กจะคุ้นเคยกับการเล่นด้วยกันระหว่างวัย เหมือนกับเวลาที่เด็กอยู่ที่บ้านแล้วมีน้อง ซึ่งตรงนี้เป็นทักษะทางสังคมที่ดี แต่มีทะเลาะกันบ้างตามธรรมชาติแต่ไม่มีตีกัน หลักสูตรที่สอนในห้องเรียนมอนเตสซอรีจะเป็นหลักสูตร 3 ปี น้องเล็กที่เข้ามาใหม่จะเริ่มเรียนจากสิ่งที่ง่ายแล้วค่อย ๆ ยากขึ้น เด็กที่มีความสามารถจะเรียนสิ่งที่ยากได้เลยโดยไม่ต้องรอเพื่อน ส่วนเด็กที่มีความถนัดเฉพาะวิชา ครูจะเป็นผู้ทำหน้าที่คอยกระตุ้นให้เด็กทำในสิ่งที่ไม่ถนัด

ลักษณะของครอบครัวที่ส่งบุตรหลานเข้ามาศึกษาในโรงเรียน และครอบครัวมีบทบาทในการส่งเสริมการเรียนรู้

ลักษณะของครอบครัวที่ส่งบุตรหลานเข้ามาศึกษาในโรงเรียน และบทบาทในการส่งเสริมการเรียนรู้ ผู้ปกครองจะอยู่ในระดับกลางขึ้นไป จุดเริ่มของการก่อตั้งโรงเรียนเป็นการรวมตัวกันของผู้ปกครอง ดังนั้นผู้ปกครองจึงมีบทบาทอย่างมากในการจัดการเรียนการสอน ส่วนผู้ปกครอง

ในปัจจุบันก็มีความเข้าใจต่อระบบการศึกษาและทางโรงเรียนได้ชี้แจงถึงจุดมุ่งหมายของแนวการศึกษาที่เน้นผลิตบุคคลที่มีความพร้อมในทุก ๆ ด้านไม่ใช่เฉพาะในด้านวิชาการแต่อย่างเดียว ผู้ปกครองจึงไม่คาดหวังว่าเด็กจะต้องเรียนเก่ง สอบได้ที่หนึ่งเสมอไป แต่การเรียนเก่งถือเป็นศักยภาพในตัวเด็กเอง ซึ่งทางโรงเรียนก็พร้อมที่จะส่งเสริม

การรายงานผลการเรียนให้ผู้ปกครอง ระบบการศึกษามอนเตสซอรีจะไม่มี การสอบ แต่จะ ใช้การบันทึกพัฒนาการของเด็กในห้องเรียนจากการประเมินตามสภาพจริงว่าเด็กทำอะไรได้หรือไม่ ได้ แล้วรายงานผล โดยการใช้การประเมินแบ่งเป็น 4 ระดับ คือ เข้มแข็งเป็นเกรดสูงสุด การพัฒนาเป็นที่น่าพอใจ กำลังพัฒนา และต้องพัฒนา แต่จะไม่มีเด็กที่ได้ศูนย์เพราะเด็กทุกคนกำลัง เรียนรู้ ซึ่งต่างจากเด็กในระบบโรงเรียนทั่วไปที่เกรดจะได้จากการสอบและการเข้าชั้นเรียน

โรงเรียนมอนเตสซอรี 4

1. ข้อมูลทางสถานภาพของผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้ให้สัมภาษณ์คือผู้รับใบอนุญาต ปัจจุบันอายุ 45 ปี จบการศึกษาระดับมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการศึกษา มีประสบการณ์บริหารงานวิชาการเป็นระยะเวลา 5 ปี โรงเรียนมอนเตสซอรี 4 ตั้งอยู่ในจังหวัดภูเก็ต ผู้ให้สัมภาษณ์ได้กล่าวถึงแนวทางการศึกษามอนเตสซอรีว่าเป็น การจัดการเรียนการสอนที่ ดร.มาเรีย มอนเตสซอรีคิดค้นขึ้นอย่างมีกระบวนการ มีการศึกษาค้นคว้า ทดลองซ้ำในเด็กเล็ก จนค้นพบพฤติกรรมและการเรียนรู้ของเด็ก ดังนั้นแนวทางการศึกษามอนเตสซอรีจึงไม่เป็นแค่เพียงกระบวนการวิจัยหรือนวัตกรรม หัวใจสำคัญของการศึกษาคือการสอนให้บุคคลสามารถเกิดความรู้ด้วยตนเองให้ได้ เพราะฉะนั้นการที่จะให้เกิดการตระหนักรู้จึงเป็นเรื่องของกระบวนการการเรียนรู้ ไม่ใช่แค่ตัวสาระหรือองค์ความรู้ เพราะฉะนั้นสิ่งที่ ดร.มาเรีย มอนเตสซอรีคิดค้นขึ้นสามารถตอบสนองต่อพฤติกรรมและการเรียนรู้ของเด็กได้ แนวทางการศึกษามอนเตสซอรีจึงเป็นสิ่งที่เหมาะสมในระบบการศึกษา แนวปรัชญาการศึกษาที่เน้นให้บุคคลสามารถสร้างความรู้ขึ้นมาได้ด้วยตนเอง จัดเป็นกระบวนการบ่มเพาะลักษณะนิสัยด้านการเรียนรู้ที่ชัดเจน เริ่มตั้งแต่วัยเด็ก ซึ่งหลักการดังกล่าวตรงตามแนวคิดวิทยาและพัฒนาการเด็ก แม้แต่หลักพุทธศาสนาของไทยเองก็ตาม ที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้ค้นหาความรู้ด้วยตนเอง เพียงแต่หลักพุทธศาสนาจะไม่ระบุนรายละเอียดด้านกระบวนการปฏิบัติที่ชัดเจน ซึ่งแนวทางการศึกษามอนเตสซอรีมีหลักในการปฏิบัติอย่างเป็นระเบียบแบบแผน หลักปรัชญาทางศาสนาที่กล่าวไว้สามารถตีความได้หลากหลาย คนส่วนใหญ่จะคิดว่าพุทธเป็นเรื่องของคนสูงวัยเท่านั้น แต่อันที่จริงพุทธศาสนาเป็นเรื่องของวิถีชีวิตตั้งแต่เกิดจนตาย ในผู้ใหญ่จะมีวิธีการเรียนรู้และการจัดการในตัวเองแล้ว สามารถนำแนวพุทธเข้ามาใช้ในชีวิตประจำวันได้ ส่วนเด็กยังต้องการกระบวนการ

ชี้นำ ซึ่งวิธีการของมอนเตสซอรีที่ผ่านกระบวนการค้นคว้าทดลองทำให้ผู้ให้สัมภาษณ์เกิดความประทับใจในกระบวนการต่าง ๆ เหล่านี้

2. ข้อมูลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวการจัดการเรียนการสอนศิลปะ

จุดเด่นของแนวการศึกษามอนเตสซอรีและเหตุผลที่เลือกแนวการศึกษามาใช้ในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

จุดเด่นของแนวการศึกษามอนเตสซอรีและเหตุผลที่เลือกแนวการศึกษาใช้ในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ผู้ให้สัมภาษณ์ได้กล่าวถึงแนวการศึกษามอนเตสซอรีว่าไม่ใช่แค่กระบวนการวิจัยหรือนวัตกรรม หัวใจสำคัญของการศึกษาคือการสอนให้บุคคลมีความตระหนักรู้ด้วยตนเอง เพราะฉะนั้นการที่จะให้เกิดการตระหนักรู้จึงเป็นเรื่องของกระบวนการการเรียนรู้ ไม่ใช่แค่ตัวสารหรือองค์ความรู้ มอนเตสซอรีตอบสิ่งเหล่านี้ได้ จึงคิดว่าแนวการศึกษามอนเตสซอรีเป็นสิ่งที่เหมาะในการนำมาใช้จัดการเรียนการสอน แนวปรัชญาการศึกษาที่เน้นเรื่องของการให้บุคคลสามารถสร้างความรู้ขึ้นมาได้โดยตนเอง เป็นกระบวนการปลูกฝังพฤติกรรมการเรียนรู้ โดยเริ่มตั้งแต่เด็ก ตรงตามแนวคิดวิทยาและพัฒนาการเด็ก แม้แต่กับหลักพุทธศาสนาของสังคมไทย แต่หลักของพุทธศาสนาจะไม่ได้มีรายละเอียดในด้านกระบวนการหรือกิจกรรมปฏิบัติที่ชัดเจน ซึ่งสิ่งที่ ดร.มอนเตสซอรีคิดค้นขึ้นระเบียบแบบแผนที่ชัดเจน พุทธศาสนาเป็นหลักปรัชญาซึ่งคนทั่วไปยังมองว่าเป็นเรื่องที่ไกลตัวและสามารถตีความได้หลากหลาย เป็นเรื่องของคนสูงวัยเท่านั้น แต่อันที่จริงพุทธศาสนาเป็นเรื่องของวิถีชีวิตตั้งแต่เกิดจนตาย ซึ่งในผู้ใหญ่จะมีวิธีการเรียนรู้และการจัดการในตัวเองแล้ว จึงสามารถทำความเข้าใจและนำเอาแนวทางของพุทธศาสนาเข้ามาใช้ในวิถีชีวิตประจำวันได้ แต่เด็กยังต้องการกระบวนการชี้นำ ซึ่งวิธีการของมอนเตสซอรีได้ผ่านกระบวนการค้นคว้าทดลองหลายครั้งจนพิสูจน์แล้วว่าเป็นจริง ในส่วนนี้จึงทำให้ผู้ให้สัมภาษณ์เกิดความประทับใจในกระบวนการต่าง ๆ ของมอนเตสซอรีและนำมาใช้เป็นหลักในการจัดการศึกษาที่โรงเรียนมอนเตสซอรี 4

ทิศทางของแนวการศึกษามอนเตสซอรีในระบบการศึกษาไทยและการตอบรับของสังคม

ทิศทางของแนวการศึกษามอนเตสซอรีในระบบการศึกษาไทยและการตอบรับของสังคม ทิศทางของแนวการศึกษามอนเตสซอรีนั้น ถ้าพิจารณาที่ผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นกับตัวเด็กแล้วเชื่อว่ามอนเตสซอรีเป็นกระบวนการที่ตอบสนองความต้องการและคนส่วนใหญ่ก็ต้องการที่จะให้เกิดขึ้น ส่วนตัวของผู้ให้สัมภาษณ์เองเชื่อว่าสังคมต้องการผลสัมฤทธิ์ในแบบที่เกิดขึ้นกับเด็กที่ศึกษาในแนวการศึกษามอนเตสซอรีเป็นอย่างมาก แต่ผู้ให้สัมภาษณ์เห็นว่าสิ่งที่ต้องการนั้นยังขาดความชัดเจนในด้านกระบวนการที่จะไปสู่เป้าหมายเหมือนกับสิ่งที่สังคมกำหนดขึ้นว่าสังคมต้องการเด็ก

ที่เรียนดี เก่ง มีความสุข แต่ทิศทางที่จะไปให้ถึงจุดมุ่งหมายดังกล่าวยังขาดความชัดเจน แต่ถ้าหากมองว่าการส่งลูกเข้าเรียนในระบบมอนเตสซอรีแล้วได้เด็กที่เรียนดี เก่ง มีความสุขนั้นก็ยังไม่ใช่คำตอบ สิ่งที่ต้องทำคือการนำแนวทางของมอนเตสซอรีเข้าไปใช้ในชีวิตประจำวันด้วย พ่อแม่ต้องเข้าใจและยอมรับนับถือในตัวเด็ก ซึ่งเป็นกระบวนการที่ครอบครัวหรือทุกคนต้องปฏิบัติกับเด็กให้สอดคล้องกัน การให้รางวัลกับเด็กนั้นควรเป็นการให้รางวัลจากข้างใน ไม่ใช่จากสิ่งของ ดังนั้นการเลี้ยงดูเด็กจึงควรเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งความเข้าใจต่อการจัดการศึกษามอนเตสซอรีและการเข้าสู่ระบบเป็นสิ่งที่ต้องใช้เวลา และยังเป็นสิ่งที่คนในสังคมยังไม่เข้าใจอย่างลึกซึ้ง โดยเฉพาะในสังคมสมัยใหม่ที่เน้นความฉาบฉวยต้องการผลที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ๆ แต่กระบวนการเรียนรู้ไม่ใช่สิ่งที่เร่งได้ภายในระยะเวลาอันสั้น มันเป็นเรื่องของวิถีชีวิตและการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกันทั้งการดำเนินชีวิตและการทำงาน เมื่อการจัดการศึกษาแบบดั้งเดิมหรือแบบอื่นไม่สามารถตอบสนองต่อผลสัมฤทธิ์ที่ต้องการได้ สังคมก็จะเริ่มหันกลับมาคิดว่าสิ่งใดใช่หรือไม่ใช่ และเริ่มแสวงหาเป้าหมายว่าอะไรคือการเรียนรู้ของเด็ก อะไรที่เด็กสามารถทำได้เต็มตามศักยภาพ เมื่อนั้นสังคมจึงเริ่มหันมาให้ความสนใจต่อแนวการศึกษาทางเลือก ในขณะที่เดียวกันวิถีการเติบโตของโรงเรียนทางเลือกซึ่งเติบโตในวงจำกัด คือการผลิตเด็กนักเรียนของโรงเรียนทางเลือก ไม่ใช่การผลิตที่ได้ผลงานที่ละเอียดแต่เป็นงานทำมือ ซึ่งสามารถผลิตชิ้นงานได้น้อยแต่มีคุณภาพและมีคุณค่าอย่างสมราคา ดังนั้นแม้โรงเรียนการศึกษาทางเลือกจะเป็นชุมชนเล็ก ๆ แต่ถือได้ว่ามีพลังที่ส่งผลสั้นสะท้อนต่อสังคมได้อย่างชัดเจน

การนำแนวทางการศึกษามอนเตสซอรีมาใช้ในโรงเรียนและการปรับหรือประยุกต์การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้สามารถปฏิบัติได้จริง

โดยแก่นแท้ของปรัชญามอนเตสซอรีมีความสอดคล้องกับหลักปรัชญาพุทธ เพียงแต่กระบวนการต่าง ๆ นั้นเกิดขึ้นที่ประเทศอิตาลี ดังนั้นเมื่อเราเข้าใจถึงแก่นแท้ของหลักปรัชญาเราก็สามารถนำมาใช้ได้ เพียงแต่มีการประยุกต์ในบางส่วนให้สอดคล้องกับสภาพสังคมวัฒนธรรม และภาษา ส่วนโรงเรียนมอนเตสซอรี 4 นั้นมีการจัดการศึกษาแบบนานาชาติ นักเรียนส่วนใหญ่เป็นบุตรหลานของชาวต่างชาติหรือลูกครึ่ง ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนจึงไม่มีความจำเป็นที่จะต้องปรับหรือประยุกต์ให้เข้ากับลักษณะของสังคมวัฒนธรรมไทยมากนัก ทางโรงเรียนจึงใช้หลักการสอนของมอนเตสซอรีทั้งหมด มีเพียงบางส่วนที่เป็นเรื่องของการสอนในรายวิชาภาษาไทยเสริมหลักสูตรเข้าไป

บทบาทของศิลปะศึกษาในแนวทางการศึกษามอนเตสซอรี

ความสำคัญด้านบทบาทของศิลปะศึกษาในแนวทางการศึกษามอนเตสซอรี ศิลปะเป็นอีกด้านหนึ่งที่เด็กใช้เป็นสื่อในการสื่อสารตัวเอง และทางโรงเรียนมอนเตสซอรี 4 ได้เห็นความสำคัญในจุดนี้ จึงต้องการสอนเทคนิคหรือทักษะให้กับเด็ก เพื่อให้เด็กมีเครื่องมือสำหรับการแสดงอารมณ์ความรู้สึกออกมาสู่ภายนอก แต่ปัญหาของการจัดการเรียนการสอนศิลปะตามแนวทางการศึกษามอนเตสซอรินั้นมีอยู่ที่ครูผู้มีความชำนาญด้านการสอนแบบมอนเตสซอรีมักไม่ได้ผ่านการฝึกฝนทางศิลปะมาเมื่อให้ลองสอนศิลปะก็มีปัญหาอยู่บ้างเนื่องจากขาดทักษะความชำนาญทางศิลปะทางโรงเรียนมอนเตสซอรี 4 ก็ได้เชิญอาจารย์ศิลปะที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านเข้ามาเป็นอาจารย์พิเศษสอนที่โรงเรียน แต่อาจารย์ที่มีความเชี่ยวชาญด้านศิลปะนั้นไม่เคยผ่านการอบรมการสอนแบบมอนเตสซอรี โดยก่อนปฏิบัติการสอนทางโรงเรียนได้อบรมความรู้เกี่ยวกับการสอนแบบมอนเตสซอรีให้กับอาจารย์พิเศษ แต่ยังมีข้อสะดุดติดขัดอยู่บ้างไม่สามารถปฏิบัติการสอนได้ครบถ้วนอย่างที่ทางโรงเรียนต้องการ ด้านผู้เรียนเองก็เกิดการเรียนรู้และปรับตัวที่รวดเร็ว คือเวลาที่เรียนกับครูมอนเตสซอรีก็จะมีพฤติกรรมในการกล้าคิดกล้าแสดงออก แต่พอเรียนกับอาจารย์พิเศษเด็กจะเรียนรู้ว่าเขาไม่สามารถแสดงความคิดเห็นหรือความต้องการได้ทั้งหมดก็จะเกิดการปรับตัวที่ผ่านมาจากโรงเรียนก็พยายามใช้วิธีการสอนศิลปะทั้งสองแบบคือเอาครูศิลปะเข้ามาและฝึกอบรมให้แต่ก็ยังไม่ได้ตามที่คาดหวังไว้

การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ส่งเสริมการเรียนรู้ทางศิลปะศึกษา

การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ส่งเสริมการเรียนรู้ทางศิลปะศึกษาอย่างไรบ้าง ทางโรงเรียนมอนเตสซอรี 4 มีการจัดสถานที่เพื่อผู้ให้สัมภาษณ์ให้ความเห็นว่าหลักปรัชญาของมอนเตสซอรีคือการยอมรับในตัวเด็ก ดังนั้นการที่เด็กได้นำผลงานที่ตนเองทำขึ้นมาจัดแสดงไว้ยังมุมต่าง ๆ ภายในบริเวณโรงเรียนช่วยทำให้เด็กเกิดความภาคภูมิใจ และยังเปิดโอกาสให้เด็กได้มีการจัดตกแต่งสถานที่ มีบอร์ดสำหรับจัดนิทรรศการ บริเวณกำแพงก็เปิดโอกาสให้เด็ก ๆ ได้แสดงฝีมือด้วยการวาดภาพ ทางโรงเรียนมีความพยายามที่จะดึงเด็กให้เชื่อมโยงระหว่างศิลปะกับธรรมชาติรอบตัว นอกจากนี้ในห้องเรียนก็จะมีชั้นหรือมุมสำหรับจัดวางผลงานอีกด้วย

บุคลิกลักษณะของครูในแนวทางการศึกษามอนเตสซอรี และอัตราส่วนระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน

บุคลิกลักษณะของครูในแนวทางการศึกษามอนเตสซอรี และอัตราส่วนระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน ผู้ที่จะมาเป็นครูในแนวทางการศึกษามอนเตสซอรีต้องมีบุคลิกลักษณะความเป็นตัวตนที่สอดคล้องกับแนวทางการศึกษา คือต้องมีความรักที่จะเป็นครูและมีความสนใจในตัวปรัชญาของมอน

เตสซอรีด้วยตนเอง เพราะสิ่งนี้จะทำให้ครูผู้สอนสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีความสุขและมีใจรักที่จะหาความรู้เพิ่มเติมตลอดจนสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีคุณภาพ นอกจากนี้ยังต้องมีความเป็นธรรมชาติในการปฏิบัติต่อเด็ก มีลักษณะนิสัยที่อ่อนโยนนุ่มนวลกับเด็กเวลาที่พูดคุยหรือสอนในชั้นเรียน เป็นบุคคลที่ให้ความเคารพต่อผู้อื่น สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะส่งผลให้ครูที่เป็นครูในแนวการศึกษามอนเตสซอรีมีความสุขเนื่องจากมีตัวตนสอดคล้องกับหลักปรัชญา

ลักษณะของครอบครัวที่ส่งบุตรหลานเข้ามาศึกษาในโรงเรียน และครอบครัวมีบทบาทในการส่งเสริมการเรียนรู้

ลักษณะของครอบครัวที่ส่งบุตรหลานเข้ามาศึกษาในโรงเรียน และบทบาทในการส่งเสริมการเรียนรู้ โรงเรียนมอนเตสซอรีมีการจัดการศึกษาแบบนานาชาติ ดังนั้นลักษณะของครอบครัวที่ส่งบุตรหลานเข้ามาเรียนจะมีความหลากหลายทางสัญชาติ และทางโรงเรียนก็ให้ความสำคัญระหว่างโรงเรียนกับครอบครัวของเด็กเป็นอย่างมาก โรงเรียนกับครอบครัวต้องมีความใกล้ชิดและเชื่อมั่นในแนวคิดเดียวกันเพื่อที่จะสามารถอบรมบุตรหลานไปในทิศทางเดียวกันได้ ก่อนการรับเด็กเข้ามาเรียนทุกครอบครัวจะต้องเข้าพบฝ่ายบริหารเพื่อทำการพูดคุย สัมภาษณ์และทำความเข้าใจระบบการเรียนการสอนแบบมอนเตสซอรี เพื่อทราบความต้องการความคาดหวังของแต่ละครอบครัวที่มีต่อเด็ก โรงเรียนพยายามที่จะสร้างความเชื่อมโยงระหว่างโรงเรียนกับครอบครัว ได้เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามาสังเกตการสอน มีการจัดประชุมผู้ปกครองอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง เพื่อให้ผู้ปกครองได้ทราบว่าโรงเรียนสอนเด็กอย่างไร สอนอะไร แต่ก็ยังมีผู้ปกครองที่ยังขาดความเข้าใจหรือให้ความสนใ้ใจน้อย ทางโรงเรียนเรียนจึงพยายามทำให้ครอบครัวตระหนักว่าต้องพัฒนาไปพร้อม ๆ กัน บางครอบครัวก็ให้ความร่วมมือดี แต่ก็ยังมีบางครอบครัวที่ยังให้ความร่วมมือน้อยอยู่

โรงเรียนมอนเตสซอรี 5

1. ข้อมูลทางสถานภาพของผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้ให้สัมภาษณ์ ผู้จัดการและผู้รับใบอนุญาตของโรงเรียนมอนเตสซอรี 5 ตั้งอยู่ในจังหวัดชลบุรี ปัจจุบันอายุ 43 ปี กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรีบัณฑิตที่มหาวิทยาลัยบูรพา เคยเข้าอบรมและศึกษาดูงานด้านการสอนแบบมอนเตสซอรีที่ประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นระยะเวลาประมาณ 1 เดือน มีประสบการณ์ด้านการบริหารงานวิชาการเป็นระยะเวลา 17 ปี ได้กล่าวถึงเหตุผลที่เลือกเอาแนวการศึกษามอนเตสซอรีมาใช้ในการจัดการศึกษาที่โรงเรียนนั้น เริ่มจากในช่วงเริ่มทำโรงเรียนได้รับคำแนะนำให้นำแนวการศึกษามอนเตสซอรีมาใช้ในการจัดการศึกษา จึงได้เริ่มศึกษาข้อมูลและเข้ารับการอบรมเพื่อนำแนวการศึกษามอนเตสซอรีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน

2. ข้อมูลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวการจัดการเรียนการสอนศิลปะ

จุดเด่นของแนวการศึกษามอนเตสซอรีและเหตุผลที่เลือกแนวการศึกษามาใช้ในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวถึงแนวการศึกษามอนเตสซอรีว่ามีความเชื่ออยู่บนพื้นฐานความเป็นจริง จึงไม่เน้นสอนให้เพื่อฝันหรือจินตนาการ แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ของเด็กเล็กหลาย ๆ แนวคิดที่มีพื้นฐานความเชื่อที่ว่าเด็กจะต้องเรียนรู้ผ่านกิจกรรม และกิจกรรมต่าง ๆ นั้นจะต้องเน้นพัฒนาการ 5 ด้าน ความเชื่อเหล่านี้มีความสอดคล้องกับแนวการศึกษามอนเตสซอรี ดังนั้นหน่วยการเรียนรู้ที่จัดขึ้นจึงเน้นให้เด็กได้พัฒนาทุกด้านอย่างครบถ้วน ในส่วนของหลักสูตรมอนเตสซอรี 5 ด้านที่เน้นการยอมรับนับถือในตัวเด็ก เข้าใจว่าเด็กมีจิตที่ซึมซาบได้ การให้ความสำคัญกับช่วงเวลาหลักของชีวิตระหว่างช่วงอายุ 3-6 ปี การจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และรู้ว่าเด็กสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองนั้น เป็นสำคัญที่แนวคิดด้านการศึกษาหลาย ๆ แนวได้ให้ความสำคัญที่จะช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้และนำความรู้ที่ได้มาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

จุดเด่นของแนวการศึกษามอนเตสซอรีอยู่ที่การจัดสิ่งแวดล้อมที่ช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้จากสิ่งที่เป็นจริง เหตุผลที่นำเอาแนวการศึกษามอนเตสซอรีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพราะเห็นว่ามอนเตสซอรีมีแนวคิดหลักในการยอมรับในตัวเด็ก การจัดการเรียนรู้เฉพาะรายบุคคล มีกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ครบทุกด้านและสอดคล้องกับพัฒนาการเด็ก ซึ่งลักษณะของการเรียนรู้ของเด็กเกิดขึ้นได้จากการได้จัดกระทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง

ทิศทางของแนวการศึกษามอนเตสซอรีในระบบการศึกษาไทยและการตอบรับของสังคม

ทิศทางของแนวการศึกษามอนเตสซอรีในระบบการศึกษาไทยและการตอบรับของสังคม ทิศทางของแนวการศึกษามอนเตสซอรีในประเทศไทยมีการแพร่หลายมากขึ้นจากเดิม โรงเรียนในเขตการศึกษาต่าง ๆ เริ่มนำมาใช้ในการจัดการศึกษาให้กับเด็กในระดับอนุบาลอย่างแพร่หลายมากขึ้น แต่จะประสบความสำเร็จหรือไม่นั้น ขึ้นอยู่กับการปรับใช้ให้เข้ากับลักษณะทางสังคม และบริบทของตนเองในท้องถิ่น

การนำแนวการศึกษามอนเตสซอรีมาใช้ในโรงเรียนและการปรับหรือประยุกต์การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้สามารถปฏิบัติได้จริง

การนำแนวการศึกษามาใช้มีสิ่งใดที่ท่านยังคงรูปแบบเดิมไว้และสิ่งใดที่ต้องปรับหรือประยุกต์ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้สามารถปฏิบัติได้จริง ในห้องเรียนจะมีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้แนวการศึกษา 2 ระบบบูรณาการเข้าด้วยกัน คือหลักสูตรอังกฤษ และแนวการศึกษามอนเตสซอรี เพื่อให้เหมาะสมกับบริบทของสังคมในจังหวัดพญา ส่วนปัญหาที่เกิดขึ้น

จากการนำแนวทางการศึกษามอนเตสซอรีไปใช้คือครูยังไม่มีความเข้าใจในระบบมอนเตสซอรีมากนัก แต่ทางโรงเรียนก็พยายามจัดให้มีการอบรมและประยุกต์แนวทางให้เข้ากับบริบทของโรงเรียน

บทบาทของศิลปศึกษาในแนวทางการศึกษามอนเตสซอรี

ความสำคัญด้านบทบาทของศิลปศึกษาในแนวทางการศึกษามอนเตสซอรี ทางโรงเรียนมอนเตสซอรี 5 ให้ความสำคัญกับวิชาศิลปะเท่า ๆ กับสาระด้านอื่น ๆ เพราะศิลปะช่วยให้เด็กเกิดความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ นอกจากนี้ศิลปะยังเป็นสิ่งที่อยู่รอบตัวเราตลอดเวลา ไม่ว่าจะ เป็นเรื่องใด การจัดการเรียนการสอนศิลปะของที่โรงเรียนจะบูรณาการเข้ากับทุก ๆ วิชา ในแต่ละภาคการศึกษาครูประจำชั้นจะกำหนดสาระเนื้อหาที่จะสอน ศิลปะกำหนดหัวข้อตามสาระหลัก ที่เด็กเรียนในภาคการศึกษานั้น ๆ ด้วยเช่นกัน ครูประจำชั้นจะปรึกษาหารือร่วมกับครูศิลปะในการบูรณาการกิจกรรมการเรียนการสอนต่าง ๆ

การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ส่งเสริมการเรียนรู้ทางศิลปศึกษา

การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ส่งเสริมการเรียนรู้ทางศิลปศึกษา โรงเรียนมอนเตสซอรี 5 จะเน้นการจัดสิ่งแวดล้อมที่มีความเป็นธรรมชาติ ในห้องเรียนจะมีการจัดตกแต่งตามสาระที่เด็กเรียน มีมุมแสดงผลงาน และมุมสำหรับทำกิจกรรมศิลปะในทุก ๆ ห้อง ในการจัดสิ่งแวดล้อมจะคำนึงถึงพัฒนาการของเด็กในแต่ละวัย ห้องเรียนแต่ละห้องจะมีการจัดตกแต่งแบบเป็นบ้าน เพื่อให้ไม่让孩子รู้สึกแบ่งแยกกระหว่างโรงเรียนและที่บ้าน โดยบ้านแต่ละหลังจะมีสนามเด็กเล่นเป็นของตัวเอง การจัดชั้นเรียนจะคละอายุเด็ก

บุคลิกลักษณะของครูในแนวทางการศึกษามอนเตสซอรี และอัตราส่วนระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน

บุคลิกลักษณะของครูในแนวทางการศึกษามอนเตสซอรี และอัตราส่วนระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน ครูในแนวทางการศึกษามอนเตสซอรีควรมีลักษณะเป็นคนสุภาพเรียบร้อย ไม่เสียงดัง มีบุคลิกภาพนุ่มนวลอ่อนโยนเป็นธรรมชาติ เพื่อเป็นแบบอย่างกับเด็ก ในแต่ละห้องเรียนจะมีครู 2 คน เป็นครูต่างชาติ 1 คน และครูไทย 1 คน ต่อเด็กประมาณ 20 คน ส่วนครูศิลปะจะเป็นครูที่จบด้าน Fine Art มา ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาให้ครูประจำชั้นในเรื่องที่เกี่ยวกับศิลปะด้วย

ลักษณะของครอบครัวที่ส่งบุตรหลานเข้ามาศึกษาในโรงเรียน และบทบาทของครอบครัวในการส่งเสริมการเรียนรู้

ลักษณะของครอบครัวที่ส่งบุตรหลานเข้ามาศึกษาในโรงเรียน และบทบาทในการส่งเสริมการเรียนรู้ ครอบครัวที่ส่งบุตรหลานมาเรียนที่โรงเรียนมอนเตสซอรี 5 จะมีหลายสัญชาติทั้ง ไทย ญี่ปุ่น เกาหลี เยอรมัน ฝรั่งเศส ฯลฯ ทางโรงเรียนจะให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

โดยจะมีวิชาสังคมศึกษา โดยจะพิจารณาตามสัญชาติเด็กและเชิญผู้ปกครองสัญชาติต่าง ๆ มาสอนเกี่ยวกับวิถีชีวิตและสังคม เช่น การทำอาหาร ภาษา ศิลปะ และบูรณาการไปสู่ภูมิศาสตร์ ด้านนโยบายจะให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพิจารณาเรื่องความปลอดภัยของเด็ก ทิศทางการบริหารโรงเรียน นอกจากนี้ยังมีโปรแกรมการเรียนโดยใช้การเล่นแบบกลุ่มให้ผู้ปกครองเข้ามาเรียนร่วมกับเด็ก มีการเสนอความคิดเห็นร่วมกันเกี่ยวกับการจัดหลักสูตรและการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนการเชิญผู้ปกครองมาสอน กิจกรรมต่าง ๆ จะหมุนเวียนกันไปในแต่ละเดือนตามเทศกาล นอกจากนี้จะมีการเชิญผู้ปกครองมาประชุมและมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน โดยจะประชุมใหญ่ร่วมกันทั้งโรงเรียน 1 ครั้ง ประชุมกับครูประจำชั้นอีก 1 ครั้ง ต่อภาคการศึกษา

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถานภาพและการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา

ตารางที่ 1 ค่าความถี่และร้อยละเกี่ยวกับสถานภาพของผู้บริหารสถานศึกษา

สถานภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1.เพศ		
หญิง	4	80.0
ชาย	1	20.0
2.อายุ		
41 - 45 ปี	3	60.0
61 - 65 ปี	1	20.0
66 - 70 ปี	1	20.0
3.ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	2	40.0
ปริญญาโท	2	40.0
ปริญญาเอก	1	20.0
4.วุฒิการศึกษา		
ศึกษาศาสตร์, ครุศาสตร์	3	60.0
เศรษฐศาสตร์	1	20.0
สถาปัตยกรรมศาสตร์	1	20.0
5.ประสบการณ์บริหารงาน		
1 - 5 ปี	3	60.0
16 - 17 ปี	1	20.0
26 - 30 ปี	1	20.0
6.การเข้าอบรมแนวการศึกษามอนเตสซอรี		
เคยเข้าอบรม	5	100.0
ไม่เคยเข้าอบรม	0	0.0

จากตารางที่ 1 สามารถวิเคราะห์สถานภาพส่วนบุคคลของผู้บริหารโรงเรียนที่ใช้แนว
การศึกษามอนเตสซอรีได้ดังนี้

เพศ จากประชากรผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งสิ้น 5 คน เป็นหญิงมากกว่าชาย คิดเป็นเพศหญิงร้อยละ 80 และเพศชายร้อยละ 20

อายุ ผู้บริหารส่วนมากมีอายุระหว่าง 41 – 45 ปี จำนวน 3 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 60 มีอายุ
ระหว่าง 61 – 65 ปี จำนวน 1 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 20 และมีอายุระหว่าง 66 – 70 ปี จำนวน 1
ท่าน คิดเป็นร้อยละ 20

ระดับการศึกษา ผู้บริหารจบการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 2 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 40
เท่ากับระดับปริญญาโท จำนวน 2 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 40 และจบการศึกษาในระดับปริญญาเอก
จำนวน 1 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 20

วุฒิการศึกษา ผู้บริหารจบการศึกษาทางด้านการศึกษาศาสตร์, ครุศาสตร์ จำนวน 3 ท่าน
คิดเป็นร้อยละ 60 จบการศึกษาทางด้านเศรษฐศาสตร์ จำนวน 1 ท่านคิดเป็นร้อยละ 20 และจบ
การศึกษาทางด้านสถาปัตยกรรมศาสตร์ จำนวน 1 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 20

ประสบการณ์ด้านการบริหารโรงเรียน ผู้บริหารส่วนใหญ่มีประสบการณ์ด้านการบริหาร
โรงเรียนระหว่าง 1 – 5 ปี จำนวน 3 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 60 มีประสบการณ์ด้านการบริหารโรงเรียน
ระหว่าง 16 – 17 ปี จำนวน 1 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 20 และ มีประสบการณ์ด้านการบริหารโรงเรียน
ระหว่าง 26 – 30 ปี จำนวน 1 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 20

ผู้บริหารทุกท่านเคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนตามแนวการศึกษา
มอนเตสซอรีทุกท่าน คิดเป็นร้อยละ 100

ตารางที่ 2 ค่าความถี่เกี่ยวกับแนวการจัดการเรียนการสอนศิลปะในระดับชั้นอนุบาลที่ใช้แนว
การศึกษามอนเตสซอรี

ประเด็น	รายการ	ความถี่
ประเด็นที่ 1	จุดเด่นของแนวการศึกษามอนเตสซอรีและเหตุผลที่เลือกแนว การศึกษามาใช้ในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย	
	1.การจัดการเรียนการสอนผ่านกิจกรรมที่เป็นรูปธรรม	5
	2.การจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมพัฒนาการ 5 ด้าน	4
	3.หลักปรัชญาของแนวการศึกษา	4
	4.การส่งเสริมระเบียบวินัยในการปฏิบัติกิจกรรม	4
	5.การส่งเสริมสมาธิ	4
ประเด็นที่ 2	ทิศทางของแนวการศึกษามอนเตสซอรีในระบบการศึกษาไทยและ การตอบรับของสังคม	
	1.แนวการศึกษาเป็นที่แพร่หลายมากขึ้น	5
	2.แนวการศึกษาสนองตอบความต้องการของสังคม	3
	3.แนวการศึกษามีการพัฒนาอย่างค่อยเป็นค่อยไป	3
	4.สังคมมีความเข้าใจในแนวการศึกษา	2
ประเด็นที่ 3	การนำแนวการศึกษามอนเตสซอรีมาใช้ในโรงเรียนและการปรับหรือ ประยุกต์การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้สามารถปฏิบัติได้จริง	
	1.ใช้แนวการศึกษามอนเตสซอรีร่วมกับหลักสูตรของต่างประเทศ โดย เสริมความรู้เกี่ยวกับกับบริบทของสังคมและวัฒนธรรมไทย	3
	2.ใช้แนวการศึกษามอนเตสซอรีร่วมกับแนวการจัดการศึกษาปฐมวัย ของกระทรวงศึกษาธิการ	1
	3.ใช้แนวการศึกษามอนเตสซอรีร่วมกับหลักสูตรของต่างประเทศและ แนวการจัดการศึกษาปฐมวัยของกระทรวงศึกษาธิการ	1
ประเด็นที่ 4	ความสำคัญด้านบทบาทของศิลปศึกษาในแนวการศึกษามอนเตสซอรี	
	1.ผู้บริหารเล็งเห็นความสำคัญของศิลปศึกษาในการจัดการเรียนการ สอน	5
	2.การจัดให้มีครูประจำวิชาศิลปะโดยเฉพาะ	5

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ประเด็น	รายการ	ความถี่
	3.การจัดให้มีมุมสำหรับปฏิบัติกิจกรรมศิลปะภายในห้องเรียน	4
	4.การจัดตกแต่งโรงเรียนด้วยผลงานของนักเรียน	2
ประเด็นที่ 5	บุคลิกลักษณะของครูในแนวการศึกษามอนเตสซอรี	
	1.มีความสุขภาพอ่อนโยนเป็นธรรมชาติ	5
	2.มีจิตใจยอมรับในตัวเด็ก	5
	3.มีความรักในวิชาชีพ	4
	4.มีทัศนคติที่ดีต่อแนวการศึกษา	4
	5.มีทัศนคติที่ดีต่อโรงเรียน	3
	6.สามารถประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็กได้	3
	7.มีน้ำเสียงที่นุ่มนวล และไม่เสียงดังเกินไปเวลาพูด	2
ประเด็นที่ 6	อัตราส่วนระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน	
	1.ครูไทย 2 คนต่อนักเรียน 20 – 25 คน	2
	2.ครูต่างชาติ 1 คน และครูไทย 1 คนต่อนักเรียน 20 – 25 คน	2
	3.ครูต่างชาติ 2 คน และครูไทย 1 คน ต่อนักเรียน 30 – 35 คน	1
ประเด็นที่ 7	การจัดชั้นเรียนที่ทางโรงเรียนใช้ในปัจจุบัน	
	1.จัดชั้นเรียนแบบคละอายุเด็ก	3
	2.จัดชั้นเรียนแบบแบ่งตามอายุเด็ก	2
ประเด็นที่ 8	จุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนศิลปะ	
	1.เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์	5
	2.เพื่อส่งเสริมจินตนาการ	5
	3.เพื่อส่งเสริมการแสดงออก	4
	4.เพื่อส่งเสริมสมาธิ	4
	5.เพื่อให้เด็กมีจิตใจที่อ่อนโยน	2
ประเด็นที่ 9	การกำหนดเนื้อหาการเรียนการสอนศิลปะ	
	1.จัดเนื้อหาการเรียนการสอนศิลปะให้เป็นไปตามสาระการเรียนรู้ หลักด้านวิชาการที่กำหนดขึ้นในแต่ละภาคการศึกษา	3
	2.บูรณาการศิลปะในทุกรายวิชา	3

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ประเด็น	รายการ	ความถี่
ประเด็นที่ 10	การวัดและการประเมินผล	
	1. ใช้การสังเกตเด็กเป็นรายบุคคล	5
	2. จดบันทึกพัฒนาการ	5
	3. ประเมินจากแฟ้มผลงานเด็ก	2
ประเด็นที่ 11	การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ส่งเสริมการเรียนรู้ทางศิลปศึกษา	
	1. การจัดสิ่งแวดล้อมโดยเน้นการใช้ธรรมชาติ เช่น ต้นไม้	5
	2. จัดห้องเรียนให้มีลักษณะคล้ายบ้าน	4
	3. จัดให้มีมุมศิลปะในห้องเรียน	3
	4. จัดให้มีมุมแสดงผลงานของนักเรียนในบริเวณโรงเรียน	3
	5. จัดสิ่งแวดล้อมโดยคำนึงถึงหลักพัฒนาการ	2
ประเด็นที่ 12	พฤติกรรมของผู้เรียนที่เกิดขึ้นหลังเข้ารับการศึกษาตามแนวการสอนของมอนเตสซอรี	
	1. เข้ากับบุคคลอื่นได้เป็นอย่างดี	5
	2. สามารถให้ความช่วยเหลือผู้อื่น	5
	3. รู้จักแบ่งปัน	5
	4. มีความสมบูรณ์ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ	4
	5. มีระเบียบวินัยในตนเอง	4
ประเด็นที่ 13	ลักษณะของครอบครัวที่ส่งบุตรหลานเข้ามาเรียนในแนวทางการศึกษาของมอนเตสซอรี	
	1. ครอบครัวมีฐานะทางเศรษฐกิจค่อนข้างดีและเห็นความสำคัญของการศึกษา	4
	2. มีความรู้ความเข้าใจในแนวทางการศึกษา	4
	3. ไม่คาดหวังความเป็นเลิศทางวิชาการ	4
	4. มีความหลากหลายทางเชื้อชาติและสัญชาติ	3
ประเด็นที่ 14	การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการเรียนการสอน	
	1. เข้าร่วมการประชุมผู้ปกครองในแต่ละภาคการศึกษา	5
	2. มีโอกาสในการสังเกตการเรียนการสอน	5

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ประเด็น	รายการ	ความถี่
	3. เข้าร่วมกิจกรรมตามเทศกาลต่าง ๆ ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น	4
	4. มีบทบาทในการเป็นผู้สอน	1
	5. มีบทบาทในการร่วมกำหนดนโยบายและทิศทางของโรงเรียน	1

จากตารางที่ 2 สามารถวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของผู้บริหารเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนศิลปะในระดับชั้นอนุบาลที่ใช้แนวทางการศึกษามอนเตสซอรี ได้ดังนี้

จุดเด่นของแนวทางการศึกษามอนเตสซอรีและเหตุผลที่เลือกแนวทางการศึกษามาใช้ในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ผู้บริหารส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนมอนเตสซอรีมีจุดเด่นในด้าน การจัดการเรียนการสอนผ่านกิจกรรมที่เป็นรูปธรรม (5 คน) ส่งเสริมพัฒนาการ 5 ด้าน (4 คน) หลักปรัชญาของแนวทางการศึกษา (4 คน) การส่งเสริมระเบียบวินัยในการปฏิบัติกิจกรรม (4 คน) การส่งเสริมสมาธิ (4 คน)

ทิศทางของแนวทางการศึกษามอนเตสซอรีในระบบการศึกษาไทยและการตอบรับของสังคมปฐมวัย ผู้บริหารส่วนใหญ่มีความคิดเห็นที่แนวทางการศึกษามอนเตสซอรีเป็นที่แพร่หลายมากขึ้น (5 คน) แนวทางการศึกษาสนองตอบความต้องการของสังคม (3 คน) แนวทางการศึกษามีการพัฒนาอย่างค่อยเป็นค่อยไป (3 คน) สังคมมีความเข้าใจในแนวทางการศึกษา (2 คน)

การนำแนวทางการศึกษามอนเตสซอรีมาใช้ในโรงเรียนและการปรับหรือประยุกต์การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้สามารถปฏิบัติได้จริง ผู้บริหารส่วนใหญ่ใช้แนวทางการศึกษามอนเตสซอรีร่วมกับหลักสูตรของต่างประเทศ โดยเสริมความรู้เกี่ยวกับกับบริบทของสังคมและวัฒนธรรมไทย (3 คน) ใช้แนวทางการศึกษามอนเตสซอรีร่วมกับแนวทางการจัดการศึกษาปฐมวัยของกระทรวงศึกษาธิการ (1 คน) ใช้แนวทางการศึกษามอนเตสซอรีร่วมกับหลักสูตรของต่างประเทศและแนวทางการจัดการศึกษาปฐมวัยของกระทรวงศึกษาธิการ (1 คน)

ความสำคัญด้านบทบาทของศิลปศึกษาในแนวทางการศึกษามอนเตสซอรี ผู้บริหารทุกคนเห็นความสำคัญของศิลปศึกษาในการจัดการเรียนการสอน (5 คน) จัดให้มีครูประจำวิชาศิลปะโดยเฉพาะ (5 คน) จัดให้มีมุมสำหรับปฏิบัติกิจกรรมศิลปะภายในห้องเรียน (4 คน) จัดตกแต่งโรงเรียนด้วยผลงานของนักเรียน (2 คน)

บุคลิกลักษณะของครูในแนวทางการศึกษามอนเตสซอรี ผู้บริหารทั้งหมดมีความคิดเห็นที่ครูในแนวทางการศึกษามอนเตสซอรีควรมีความสุภาพอ่อนโยนเป็นธรรมชาติ (5 คน) มีจิตใจยอมรับใน

ตัวเด็ก (5 คน) มีความรักในวิชาชีพ (4 คน) มีทัศนคติที่ดีต่อแนวการศึกษา (4 คน) มีทัศนคติที่ดีต่อโรงเรียน (3 คน) สามารถประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็กได้ (3 คน) มีน้ำเสียงที่นุ่มนวล และไม่เสียงดังเกินไปเวลาพูด (2 คน)

อัตราส่วนระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน ผู้บริหารจัดให้ในแต่ละห้องเรียนมี ครูไทย 2 คนต่อนักเรียน 20 – 25 คน (2 โรงเรียน) ครูต่างชาติ 1 คน และครูไทย 1 คนต่อนักเรียน 20 – 25 คน (2 โรงเรียน) ครูต่างชาติ 2 คน และครูไทย 1 คน ต่อนักเรียน 30 – 35 คน (1 โรงเรียน)

การจัดชั้นเรียนที่ทางโรงเรียนใช้ในในปัจจุบัน มี 2 รูปแบบคือ การจัดชั้นเรียนแบบคละอายุเด็ก (3 โรงเรียน) และจัดชั้นเรียนแบบแบ่งตามอายุเด็ก (2 โรงเรียน)

จุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนศิลปะ ผู้บริหารมีความคิดเห็นว่าการเรียนการสอนศิลปะมีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ (5 คน) เพื่อส่งเสริมจินตนาการ (5 คน) เพื่อส่งเสริมการแสดงออก (4 คน) เพื่อส่งเสริมสมาธิ (4 คน) เพื่อให้เด็กมีจิตใจที่อ่อนโยน (2 คน)

การกำหนดเนื้อหาการเรียนการสอนศิลปะ ผู้บริหารมีการให้จัดเนื้อหาการเรียน การสอนศิลปะให้เป็นไปตามสาระการเรียนรู้หลักด้านวิชาการที่กำหนดขึ้นในแต่ละภาคการศึกษา (3 คน) บูรณาการศิลปะในทุกรายวิชา (3 คน)

การวัดและการประเมินผล ใช้การวัดและการประเมินผลโดยการสังเกตเด็กเป็นรายบุคคล (5 คน) จดบันทึกพัฒนาการ (5 คน) ประเมินจากแฟ้มผลงานเด็ก (2 คน)

การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ส่งเสริมการเรียนรู้ทางศิลปศึกษา ผู้บริหารมีการจัดสิ่งแวดล้อมโดยเน้นการใช้ธรรมชาติ เช่น ต้นไม้ (5 คน) จัดห้องเรียนให้มีลักษณะคล้ายบ้าน (4 คน) จัดให้มีมุมศิลปะในห้องเรียน (3 คน) จัดให้มีมุมแสดงผลงานของนักเรียนในบริเวณโรงเรียน (3 คน) จัดสิ่งแวดล้อมโดยคำนึงถึงหลักพัฒนาการ (2 คน)

พฤติกรรมของผู้เรียนที่เกิดขึ้นหลังเข้ารับการศึกษาตามแนวการสอนของมอนเตสซอรี ผู้บริหารมีความคิดเห็นว่าคุณเรียนสามารถเข้ากับบุคคลอื่นได้เป็นอย่างดี (5 คน) ให้ความช่วยเหลือผู้อื่น (5 คน) รู้จักแบ่งปัน (5 คน) มีความสมบูรณ์ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ (4 คน) มีระเบียบวินัยในตนเอง (4 คน)

ลักษณะของครอบครัวที่ส่งบุตรหลานเข้ามาเรียนในแนวการศึกษามอนเตสซอรี ผู้บริหารมีความคิดเห็นว่าคุณลักษณะของผู้ปกครองส่วนใหญ่มีฐานะค่อนข้างดีและเห็นความสำคัญของการศึกษา (4 คน) มีความรู้ความเข้าใจในแนวการศึกษา (4 คน) ไม่คาดหวังความเป็นเลิศทางวิชาการ (4 คน) มีความหลากหลายทางเชื้อชาติและสัญชาติ (3 คน)

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารจัดให้มีการประชุมผู้ปกครอง
ทุกภาคการศึกษา (5 คน) เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้เข้าสังเกตการเรียนการสอนในชั้นเรียน (5 คน)
ผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมตามเทศกาลต่าง ๆ ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น (4 คน) มีบทบาทในการเป็นผู้สอน
(1 คน) มีบทบาทในการร่วมกำหนดนโยบายและทิศทางของโรงเรียน (1 คน)

ส่วนที่ 2 ข้อมูลและผลการวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวคิดการจัดการเรียนการสอนศิลปะในระดับชั้นอนุบาลที่ใช้แนวทางการศึกษามอนเตสซอรีประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทางสถานภาพและการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

โรงเรียนมอนเตสซอรี 1

1. ข้อมูลทางสถานภาพของผู้เชี่ยวชาญ

ผู้ให้สัมภาษณ์เป็นผู้จัดการโรงเรียนมอนเตสซอรี 1 ตั้งอยู่ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร ปัจจุบันอายุ 64 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

2. ข้อมูลแนวทางการจัดการเรียนการสอนศิลปะ

จุดเด่นของแนวทางการศึกษามอนเตสซอรีและเหตุผลที่ใช้แนวทางการศึกษาเป็นหลักในการจัดการเรียนการสอน

ผู้ให้สัมภาษณ์ได้กล่าวถึงจุดเด่นของแนวทางการศึกษามอนเตสซอรีคือหลักปรัชญาทั้ง 5 ด้าน คือ การยอมรับนับถือในตัวเด็ก เด็กมีจิตที่ซื่อซาบ ช่วงเวลาหลักของชีวิต การเตรียมสิ่งแวดล้อมและการศึกษาด้วยตนเอง สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ส่งเสริมให้เด็กได้มีโอกาสในการคิดและทำด้วยตนเอง ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 เด็กจะทำกิจกรรมต่าง ๆ ภายใต้อสภาพแวดล้อมที่จัดขึ้นอย่างเหมาะสม โดยที่ครูมีหน้าที่อำนวยความสะดวกและให้คำแนะนำแก่เด็ก เพื่อให้รู้ว่าสิ่งที่เด็กทำมันถูกหรือผิด สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนช่วยส่งเสริมให้เด็กเกิดการเรียนรู้ทั้งสิ้น นอกจากนี้ผู้ให้สัมภาษณ์ได้กล่าวถึง การปฏิบัติการสอนว่าครูและนักเรียนจะต้องมีปฏิสัมพันธ์กันโดยการพูดคุย และสิ่งที่ครูพูดต้องเป็นเรื่องเกี่ยวกับการสอน ไม่ใช่การพูดนอกเรื่อง ส่วนอุปกรณ์การสอนแบบมอนเตสซอรีที่ใช้ในการสอนเป็นสื่อที่เด็กสนใจและสามารถปฏิบัติได้ด้วยตนเอง การให้เด็กทำซ้ำ ๆ จะช่วยให้เด็กเกิดความพยายาม ความอดทนและที่สำคัญเด็กไม่รู้สึกลบเบื่อ กระบวนการสอนของมอนเตสซอรีเป็นการส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้ด้วยตนเองและเป็นการสอนวินัยและสติ สอนให้รู้จักระเบียบของสังคม

จุดมุ่งหมายของการสอนศิลปศึกษาในแนวทางการศึกษามอนเตสซอรี และวิธีการจัดกิจกรรมให้บรรลุตามจุดมุ่งหมาย

ในด้านจุดประสงค์การเรียนการสอนศิลปะ จะเน้นที่การสอนความสามารถในการคิด สอนให้รู้จักการสร้างสรรค์ และจินตนาการ ให้เด็กมีความมั่นใจในการทำงาน เน้นการใช้มือและตาให้สัมพันธ์กัน ตัวผลงานต้องมีขนาดใหญ่ เด็กจึงจะสามารถทำได้ถนัด จุดประสงค์หลักต้องให้เด็กได้ลองทำไม่ว่าจะเป็นการระบายสี การผสมสี เด็กบางคนในระยะแรกจะไม่กล้า รั้งเกียจที่จะ

จับสีหรือวัสดุศิลปะแปลก ๆ จึงต้องทำให้เด็กเกิดความคุ้นเคยและกล้าที่จะจับเสียก่อน ในการสอนเด็กครูจะต้องสังเกตการพัฒนาของเด็กตลอดเวลา

วิธีการสอนที่ถือปฏิบัติอยู่ และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอน

ในด้านสอนการสอนศิลปะเด็กเล็ก ผู้ให้สัมภาษณ์ได้กล่าวว่าการสอนศิลปะต้องเน้นการสอนให้สมองได้ทำงาน คือการสอนให้รู้จักคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ เด็กจะต้องได้รู้จักกับสีและอุปกรณ์แต่ละประเภทว่ามีที่ชนิดแต่ละชนิดมีวิธีการใช้อย่างไร การสอนเทคนิคต่าง ๆ เพื่อให้เด็กได้ทราบว่าศิลปะมีความหลากหลาย และใช้วิธีการสอนแบบมอนเตสซอรีเข้าไปมีส่วนร่วมในวิธีการสอนด้วย โดยผู้ให้สัมภาษณ์ได้อธิบายถึงขั้นตอนการสอนศิลปะแบ่งได้เป็น 3 ขั้นตอนดังนี้ 1) นำงานที่เด็กจะทำ 2) ครูสาธิตให้เด็กดู 3) ให้เด็กทำ ส่วนครูมีหน้าที่ต้องคอยสังเกตพฤติกรรมของเด็กระหว่างการทำงาน ในขณะที่การปฏิบัติงานเด็กจะมีอิสระในการเลือกสี วัสดุอุปกรณ์ด้วยตนเอง สีที่ใช้ไม่จำกัดประเภท เพื่อช่วยให้เด็กได้เรียนรู้และเกิดความคิดสร้างสรรค์ ส่วนการวัดและการประเมินจะไม่เน้นที่ตัวผลงาน แต่เน้นที่พฤติกรรมการทำงานของเด็ก

เกณฑ์ในการเลือกสีและอุปกรณ์ทางศิลปะศึกษาให้เหมาะสมกับกิจกรรมและวิธีการจัดสิ่งแวดล้อมให้ส่งเสริมการเรียนรู้

ในด้านสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียนมอนเตสซอรี 1 ผู้ให้สัมภาษณ์จะยึดหลักการจัดสิ่งแวดล้อมสถานที่และการตกแต่งด้วยสิ่งต่าง ๆ ที่ส่งเสริมให้เด็กได้เห็น ได้จับ ได้สัมผัสด้วยตนเอง ในบริเวณรอบ ๆ โรงเรียนจะมีการตกแต่งด้วยภาพเขียนลายไทยและโคมติดเป็นตัวการ์ตูนสำหรับตกแต่งตามทางเดิน เนื่องจากผู้ให้สัมภาษณ์เป็นสถาปนิกและเคยได้ออกแบบสวนสนุกในห้างสรรพสินค้า จึงเป็นผู้ออกแบบแปลนก่อสร้างอาคารเรียนและเครื่องเล่นต่าง ๆ ภายในโรงเรียนทั้งหมด ส่วนการนำภาพเขียนลายไทยที่ผู้ให้สัมภาษณ์สร้างสรรค์ขึ้นด้วยตนเองไปติดประดับประดาไว้ตามอาคารเรียนต่าง ๆ มีจุดประสงค์เพื่อให้เด็กได้ซึมซับเอาวัฒนธรรมแบบไทย และศิลปะไทย เป็นการปลูกฝังค่านิยมแบบไทยตั้งแต่เล็ก ก่อให้เกิดความรักความเป็นไทย ส่วนบริเวณเหนือประตูหน้าห้องเรียนอาจารย์จะตัดโคมเป็นรูปการ์ตูนติดตกแต่งไว้เพื่อให้เด็กได้เห็นและรู้สึกดึงดูดใจในการอยากเข้าห้องเรียน ซึ่งสังเกตเห็นว่าเด็ก ๆ ก็ชื่นชอบและให้ความสนใจเป็นอย่างมาก ผู้ให้สัมภาษณ์จะใช้พื้นที่ของโรงเรียนส่วนหนึ่งสำหรับการประดิษฐ์ของเล่นสนามเพื่อนำมาใช้ในโรงเรียนซึ่งได้รับความสนใจจากเด็กนักเรียนเป็นอย่างมากในช่วงเวลาพักกลางวัน

พฤติกรรมของผู้เรียนที่เกิดขึ้นหลังเข้ารับการศึกษาตามแนวการสอนของมอนเตสซอรีและวิธีการวัดและประเมินผล

สิ่งที่สังเกตเห็นได้อย่างชัดเจนหลังจากที่ทางโรงเรียนได้นำวิธีการสอนแบบมอนเตสซอรีมาใช้ในการจัดการศึกษาพบว่าเด็กมีสมาธิในการเรียนและการทำกิจกรรมต่าง ๆ มากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด เด็กมีระเบียบวินัยในการปฏิบัติงานมากขึ้น เมื่อปฏิบัติงานแล้วสามารถหยิบสิ่งของจากชั้นมาปฏิบัติแล้วสามารถนำไปเก็บไว้ยังที่เดิมได้อย่างเรียบร้อย นอกจากนี้เด็กยังมีความกล้าแสดงออกและซุกซนตามธรรมชาติ

โรงเรียนมอนเตสซอรี 2

1. ข้อมูลทางสถานภาพของผู้เชี่ยวชาญ

ผู้ให้สัมภาษณ์คือคุณครูผู้สอนระดับชั้นอนุบาล 2 โรงเรียนมอนเตสซอรี 2 เพศหญิง ปัจจุบันอายุ 48 จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มีประสบการณ์สอนแบบมอนเตสซอรี 5 ปี เคยผ่านการอบรมและดูงานที่โรงเรียนอนุบาลกรแก้ว

2. ข้อมูลแนวทางการจัดการเรียนการสอนศิลปะ

จุดเด่นของแนวทางการศึกษามอนเตสซอรีและเหตุผลที่ใช้แนวทางการศึกษาเป็นหลักในการจัดการเรียนการสอน

จุดเด่นของแนวทางการศึกษามอนเตสซอรีและเหตุผลที่เลือกแนวทางการศึกษามาใช้เป็นหลักในการจัดเรียนการสอน แนวทางการศึกษามอนเตสซอรีส่งเสริมให้เด็กมีสมาธิในการทำงาน มีระเบียบวินัยในตัวเองและการทำงาน รู้จักแบ่งปัน สามารถคิดแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง การที่เด็กได้เรียนรู้จากสิ่งที่เป็นรูปธรรมเป็นของจริง สามารถสัมผัสได้ ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง

จุดมุ่งหมายของการสอนศิลปะศึกษาในแนวทางการศึกษามอนเตสซอรี และวิธีการจัดกิจกรรมให้บรรลุตามจุดมุ่งหมาย

จุดมุ่งหมายของการสอนศิลปะศึกษาในแนวทางการศึกษามอนเตสซอรีและวิธีการจัดกิจกรรมให้บรรลุตามจุดมุ่งหมาย เน้นความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ และการแสดงออก ให้เด็กได้สามารถปฏิบัติงานด้วยตนเอง ในห้องเรียนก็จะมีมุมศิลปะ เด็กสามารถเลือกใช้สีได้ด้วยตนเอง สื่ออุปกรณ์ของมอนเตสซอรีก็เชื่อมโยงกับศิลปะทั้งในด้านสีและรูปทรง กิจกรรมในกลุ่มเสริมประสบการณ์ก็สร้างเสริมทางศิลปะ เช่น การร้อยมาลัย จัดดอกไม้

วิธีการสอนที่ถือปฏิบัติอยู่ และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอน

ในด้านวิธีการสอนศิลปะจะเชื่อมโยงเข้ากับสาระด้านวิชาการที่จัดให้มีขึ้นในแต่ละภาคการศึกษา โดยการใช้หัวข้อการทำงานที่สอดคล้องกับสาระที่เรียน เช่น หน่วยการเรียนรู้เรื่องสัตว์น้ำ ก็จะทำงานศิลปะโดยใช้หัวข้อเกี่ยวกับสัตว์น้ำ ครูที่สอนจะมีทั้งครูต่างชาติและครูไทย โดยจะสอนเป็น 2 ภาษาในแต่ละหน่วยการเรียนรู้

เกณฑ์ในการเลือกสื่อและอุปกรณ์ทางศิลปะศึกษาให้เหมาะสมกับกิจกรรมและวิธีการจัดสิ่งแวดล้อมให้ส่งเสริมการเรียนรู้

เกณฑ์ในการเลือกสื่อและอุปกรณ์ทางศิลปะศึกษาให้เหมาะสมกับกิจกรรมและวิธีการจัดสิ่งแวดล้อมอย่างไรให้ส่งเสริมการเรียนรู้ การจัดชั้นเรียนจะจัดแบ่งตามอายุ ดังนั้นในการเลือกสื่อและอุปกรณ์จะเลือกตามความเหมาะสมของวัยและพัฒนาการของเด็กแต่ละระดับอายุเป็นสำคัญ

พฤติกรรมของผู้เรียนที่เกิดขึ้นหลังเข้ารับการศึกษาตามแนวการสอนของมอนเตสซอรีและวิธีการวัดและประเมินผล

โรงเรียนมอนเตสซอรี 2 จะเน้นการจัดสิ่งแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ ใช้ธรรมชาติเชื่อมโยงกับการเรียนการสอน เด็กมีสมาธิในการทำงานมากขึ้น เด็กสามารถแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง และรู้จักกฎระเบียบ สามารถเก็บของที่ใช้แล้วเข้าที่ได้้อย่างเรียบร้อย เด็กมีความมั่นใจในการทำกิจกรรม เมื่อเด็กทำผิดครูจะปล่อยให้เด็กปฏิบัติงานจนเสร็จก่อน ครูจึงเข้าไปทบทวนวิธีการทำอุปกรณ์ให้เด็กดูอีกครั้งเพื่อให้เด็กทราบว่าปฏิบัติที่ถูกต้องทำอย่างไร แต่จะไม่มีคำว่ากล่าวโทษ ครูจะสังเกตเด็กในขณะที่ปฏิบัติว่าสามารถทำได้สำเร็จหรือไม่ แล้วจดบันทึก โดยเกณฑ์การประเมินจะแบ่งเป็น ปฏิบัติได้สำเร็จ ปฏิบัติได้พอสมควร และควรเสริม โดยจะรายงานผล

โรงเรียนมอนเตสซอรี 3

1. ข้อมูลทางสถานภาพของผู้เชี่ยวชาญ

ผู้ให้สัมภาษณ์คือคุณครูผู้สอนระดับชั้นอนุบาลและผู้ประสานงานด้านวิชาการ ของโรงเรียนมอนเตสซอรี 3 เพศหญิง อายุ 42 จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี สาขาการตลาด จบหลักสูตรการสอนแบบมอนเตสซอรี จากประเทศอังกฤษ มีประสบการณ์สอนแบบมอนเตสซอรี 8 ปีและงานวิจัยในชั้นเรียน เป็นผู้ฝึกอบรมของสมาคมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อเด็กเป็นสำคัญ 3 ปี และเป็นผู้ฝึกอบรมให้กับครูของโรงเรียนมอนเตสซอรี 3 8 ปี

2. ข้อมูลแนวทางการจัดการเรียนการสอนศิลปะ

จุดเด่นของแนวทางการศึกษามอนเตสซอรีและเหตุผลที่ใช้แนวทางการศึกษาเป็นหลักในการจัดการเรียนการสอน

จุดเด่นของแนวทางการศึกษามอนเตสซอรีคือการมองเด็กเป็นรายบุคคล มีความเคารพในสิ่งที่เด็กแต่ละคนเป็น การจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมในแต่ละบุคคล และเคารพในสิ่งที่เด็กเป็น แนวการสอนแบบมอนเตสซอรีจะพูดถึงความเป็นจริงของชีวิต การพูดถึงความจริงของชีวิต การดำรงชีวิต การที่เราอยู่ในสังคมร่วมกับผู้คนวัยต่าง ๆ กัน และการที่ครูไม่แทรกแซงการเรียนรู้ของเด็ก แต่จะจุดประกายความสามารถของเด็กแต่ละคนให้ได้ค้นคว้าหาคำตอบของด้วยตัวเอง

จุดมุ่งหมายของการสอนศิลปศึกษาในแนวทางการศึกษามอนเตสซอรี และวิธีการจัดกิจกรรมให้บรรลุตามจุดมุ่งหมาย

จุดมุ่งหมายของการสอนศิลปศึกษาในแนวทางการศึกษามอนเตสซอรี ต้องการให้เด็กเรียนรู้และดำรงชีวิตได้ด้วยตนเองมากที่สุด กิจกรรมที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนจะแบ่งเป็น 5 ด้าน กิจกรรมด้านประสบการณ์ชีวิตจะเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันทั้งหมด เป็นกิจกรรมที่คุณพ่อคุณแม่ทำในบ้าน แต่เด็กอาจไม่มีโอกาสได้ทำ แนวทางการศึกษามอนเตสซอรีจะเปิดโอกาสให้เด็กได้ปฏิบัติและนำไปใช้ได้ในชีวิตจริง

ด้านกิจกรรมศิลปะจะเปิดโอกาสให้เด็กทำตามที่คิด ไม่มีต้นแบบ ดังนั้นทุกชิ้นจะเป็นต้นแบบ เน้นการส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้วิธีการทำศิลปะ ส่งเสริมการแสดงออกความเป็นตัวของตัวเอง จินตนาการ และส่งเสริมความสนุกสนาน นอกจากนี้ยังส่งเสริมการทำงานเป็นกลุ่ม ในห้องเรียนจะมีอุปกรณ์ศิลปะวางไว้และเด็กสามารถไปเลือกใช้อุปกรณ์ที่ต้องการใช้ได้ นอกจากนี้ศิลปะยังสอดแทรกอยู่ในสิ่งที่เด็กต้องเรียน เช่น เรื่องของวัฒนธรรม

วิธีการสอนที่ถือปฏิบัติและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอน

วิธีการสอนจะใช้วิธีการ 3 ขั้นตอน วิธีแรกจะเน้นการสอนเป็นรายบุคคลซึ่งเด็กแต่ละคนจะไม่เหมือนกัน วิธีที่สองคือการแบ่งกลุ่มเล็กจะจัดแบ่งตามอายุ หัวข้อความยากง่ายจะขึ้นอยู่กับอายุของเด็ก ส่วนกิจกรรมกลุ่มใหญ่จะเป็นการจัดแบบคละอายุให้เด็กได้เรียนร่วมกัน ครูที่สอนในแนวทางการศึกษามอนเตสซอรีจะสอนทุกวิชาในช่วงชั้นที่รับผิดชอบ ดังนั้นครูทุกคนจะต้องจบหลักสูตรมอนเตสซอรี ในหนึ่งห้องเรียนจะมีครูชาวต่างชาติและมีครูไทย ห้องละ 2 คน ต่อเด็ก 25 คน จัดชั้นเรียนแบบคละอายุ ปัจจุบันมีถึงระดับประถมศึกษาปีที่ 6

เกณฑ์ในการเลือกสื่อและอุปกรณ์ทางศิลปะศึกษาให้เหมาะสมกับกิจกรรมและวิธีการจัด สิ่งแวดล้อมให้ส่งเสริมการเรียนรู้

เกณฑ์ในการเลือกสื่อและอุปกรณ์ทางศิลปะศึกษาให้เหมาะสมกับกิจกรรม ด้านประสาทสัมผัสจะใช้สื่อที่มอนเตสซอรีกำหนด นอกเหนือจากนั้นครูจะเป็นผู้ผลิตสื่อเอง โดยยึดตามแนวคิดหลักของแต่ละหัวเรื่องและจัดหาอุปกรณ์ที่สอดคล้องกับการเรียนรู้ของเด็กแต่ละคน ซึ่งจะมีความแตกต่างกันไป ครูจะทำการปรึกษากันเพื่อให้สามารถจัดการเรียนรู้ให้เข้ากับเด็กแต่ละคนมากที่สุด สื่อที่ครูทำจะกระตุ้นให้เด็กสนใจในศิลปะ และสื่อของมอนเตสซอรีจะมีศิลปะในตัวเองอยู่แล้วทั้งด้านสีสรรและรูปทรง สิ่งแวดล้อมต้องมีความปลอดภัยกับเด็กและเหมาะสมกับพัฒนาการเด็กขนาดและน้ำหนักเหมาะสมกับตัวเด็กเพื่อให้เด็กสามารถปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างสะดวก

พฤติกรรมของผู้เรียนที่เกิดขึ้นหลังเข้ารับการศึกษิตตามแนวการสอนของมอนเตสซอรีและ วิธีการวัดและประเมินผล

เด็กที่เริ่มเรียนในแนวทางการศึกษามอนเตสซอรีตั้งแต่แรกเริ่มจะมีโอกาสในการประสบความสำเร็จในการทำสิ่งต่าง ๆ ได้มาก ใช้วิธีการวัดเป็นรายบุคคล ตามสภาพจริงที่เด็กเป็นอยู่ จะไม่ใช่การสอบแต่วัดที่ความสามารถในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยเกณฑ์ในการวัดจะแบ่งเป็น 4 ระดับ คือ แข็งแรงเป็นเกรดสูงสุด ผลเป็นที่น่าพอใจ กำลังพัฒนา และควรพัฒนา

โรงเรียนมอนเตสซอรี 4

1. ข้อมูลทางสถานภาพของผู้เชี่ยวชาญ

ผู้ให้สัมภาษณ์คือคุณครูประจำชั้นอนุบาลระดับ 1-3 (จัดห้องเรียนแบบคละอายุ) เพศหญิง อายุ 32 เป็นชาวอิตาลี จบการศึกษาด้านวิชาชีพการศึกษามอนเตสซอรีจากประเทศอิตาลี มีประสบการณ์สอนแบบมอนเตสซอรี 8 ปี

2. ข้อมูลแนวการจัดการเรียนการสอนศิลปะ

จุดเด่นของแนวทางการศึกษามอนเตสซอรีและเหตุผลที่นำมาใช้เป็นหลักในการจัดการเรียนการสอน

จุดเด่นของแนวทางการศึกษามอนเตสซอรีและเหตุผลที่เลือกแนวทางการศึกษามาใช้เป็นหลักในการจัดเรียนการสอน จุดเด่นของแนวทางการศึกษามอนเตสซอรีอยู่ที่การจัดการศึกษาตามความสนใจเป็นรายบุคคล ซึ่งจะส่งผลให้เด็กสามารถเรียนรู้ได้อย่างประสบความสำเร็จได้มากกว่าการสอนแบบอื่น ๆ และการยอมรับนับถือในตัวเด็ก เปิดโอกาสให้เด็กได้เลือกและทำในสิ่งที่เขาต้องการ

จุดมุ่งหมายของการสอนศิลปศึกษาในแนวการศึกษามอนเตสซอรี และวิธีการจัดกิจกรรม
ให้บรรลุตามจุดมุ่งหมาย

จุดมุ่งหมายของการสอนศิลปศึกษาในแนวการศึกษามอนเตสซอรีและวิธีการจัดกิจกรรมให้บรรลุตามจุดมุ่งหมาย เน้นให้เด็กได้ช่วยเหลือตนเองและเกิดความมั่นใจในตนเอง โดยใช้วิธีสอนให้เด็กรู้จักสื่อทางศิลปะชนิดต่าง ๆ ที่มีหลากหลาย พร้อมกับวิธีการใช้ โดยครูจะเป็นผู้สาธิตวิธีการให้ดูและจึงให้เด็กปฏิบัติตาม แต่จะไม่เน้นการทำผลงานให้เด็กดูเพื่อป้องกันการลอกเลียนแบบ

เกณฑ์ในการเลือกสื่อและอุปกรณ์ทางศิลปศึกษาให้เหมาะสมกับกิจกรรมและวิธีการจัด
สิ่งแวดล้อมให้ส่งเสริมการเรียนรู้

เกณฑ์ในการเลือกสื่อและอุปกรณ์ทางศิลปศึกษาให้เหมาะสมกับกิจกรรมและวิธีการจัดสิ่งแวดล้อมอย่างไรให้ส่งเสริมการเรียนรู้ การเลือกอุปกรณ์ต่าง ๆ จะเน้นที่ความหลากหลายของสื่อและวัสดุ โดยสื่อที่นำมาใช้ในการเรียนการสอนจะต้องใช้ง่ายและเป็นสื่อพื้นฐานที่ใช้ในการสร้างสรรค์งานศิลปะ เพื่อให้เด็กสามารถใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ ได้ด้วยตนเองก่อให้เกิดความมั่นใจในการทำงานศิลปะ สื่อและวัสดุทางศิลปะจะถูกจัดวางไว้บนชั้นในหิ้งศิลปะให้เด็กสามารถเลือกใช้ได้ง่าย

พฤติกรรมของผู้เรียนที่เกิดขึ้นหลังเข้ารับการศึกษาตามแนวการสอนของมอนเตสซอรีและ
วิธีการวัดและประเมินผล

พฤติกรรมของผู้เรียนที่เกิดขึ้นหลังเข้ารับการศึกษาตามแนวการสอนของมอนเตสซอรีและวิธีการวัดผลประเมินผล ในการสอนศิลปะสังเกตได้ว่าเด็กมีความกล้าที่จะแสดงออก มีจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ มีระเบียบวินัย ส่วนการวัดผลจะเน้นที่ความพยายามในการปฏิบัติงานและความตั้งใจในการทำงาน ไม่เน้นการประเมินจากผลงานหรือแนวคิดที่นำเสนอในผลงาน เพื่อให้เด็กเกิดความมั่นใจและชอบที่จะปฏิบัติกิจกรรมศิลปะ

โรงเรียนมอนเตสซอรี 5

1. ข้อมูลทางสถานภาพของผู้เชี่ยวชาญ

ผู้ให้สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญของโรงเรียนมอนเตสซอรี 5 ตั้งอยู่ในจังหวัดชลบุรี ปัจจุบันอายุ 43 ปี กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรีที่มหาวิทยาลัยบูรพา เคยเข้าอบรมและศึกษาดูงานด้านการสอนแบบมอนเตสซอรีที่ประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นระยะเวลา 1 เดือน

2. ข้อมูลแนวทางการจัดการเรียนการสอนศิลปะ

จุดเด่นของแนวทางการศึกษามอนเตสซอรีและเหตุผลที่ใช้แนวทางการศึกษาเป็นหลักในการจัดการเรียนการสอน

จุดเด่นของแนวทางการศึกษามอนเตสซอรีอยู่ที่การจัดสิ่งแวดล้อมที่ช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้จากสิ่งที่เป็นจริง เหตุผลที่นำเอาแนวทางการศึกษามอนเตสซอรีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพราะเห็นว่ามอนเตสซอรีมีแนวคิดหลักในการยอมรับในตัวเด็ก การจัดการเรียนรู้เฉพาะรายบุคคล มีกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ครบทุกด้านและสอดคล้องกับพัฒนาการเด็ก ซึ่งลักษณะของการเรียนรู้ของเด็กเกิดขึ้นได้จากการได้จัดกระทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง

จุดมุ่งหมายของการสอนศิลปศึกษาในแนวทางการศึกษามอนเตสซอรี และวิธีการจัดกิจกรรมให้บรรลุตามจุดมุ่งหมาย

จุดมุ่งหมายของการสอนศิลปศึกษาในแนวทางการศึกษามอนเตสซอรีและวิธีการจัดกิจกรรมให้บรรลุตามจุดมุ่งหมาย ต้องการให้เด็กมีจิตใจที่อ่อนโยน มองโลกในแง่ดี ฝึกสมาธิ ไม่ก้าวร้าว และก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ศิลปะส่งเสริมให้เด็กมีจุดยืนของตนเอง และส่งเสริมการแสดงออก

วิธีการสอนที่ถือปฏิบัติอยู่ และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอน

การสอนศิลปะที่โรงเรียนจะมีการกำหนดสาระหลักที่จะใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้กับเด็กในแต่ละภาคการศึกษา ส่วนศิลปะก็จะมีการจัดกิจกรรมที่เชื่อมโยงกับสาระหลักที่กำหนดขึ้นในแต่ละภาคการศึกษาด้วยเช่นกัน การสอนศิลปะจะจัดกิจกรรมตามเนื้อหาหลักที่เด็กได้เรียนแต่ละภาคการศึกษาที่ครูประจำชั้นกำหนด โดยจะยืดหยุ่นตามความสนใจของเด็ก และมีการนำเอาศิลปะเข้ามาบูรณาการใช้ในทุกรายวิชาที่สอน

เกณฑ์ในการเลือกสื่อและอุปกรณ์ทางศิลปศึกษาให้เหมาะสมกับกิจกรรมและวิธีการจัดสิ่งแวดล้อมให้ส่งเสริมการเรียนรู้

สื่อการเรียนการสอนจะใช้วัสดุท้องถิ่นมาทำ บางชนิดผลิตเองไม่ได้จะสั่งซื้อมาจากต่างประเทศ สื่อศิลปะจะเน้นวัสดุในธรรมชาติใกล้ตัวเด็ก เน้นการจัดสิ่งแวดล้อมที่มีความเป็นธรรมชาติ ในห้องเรียนจะมีการจัดตกแต่งตามสาระที่เด็กเรียน มีมุมแสดงผลงาน และมุมสำหรับทำกิจกรรมศิลปะในทุก ๆ ห้อง ในการจัดสิ่งแวดล้อมจะคำนึงถึงพัฒนาการของเด็กในแต่ละวัย ห้องเรียนแต่ละห้องจะมีการจัดตกแต่งแบบเป็นบ้าน เพื่อไม่ให้เด็กรู้สึกแบ่งแยกระหว่างโรงเรียนและที่บ้าน โดยบ้านแต่ละหลังจะมีสนามเด็กเล่นเป็นของตัวเอง การจัดชั้นเรียนจะคละอายุเด็ก

พฤติกรรมของผู้เรียนที่เกิดขึ้นหลังเข้ารับการศึกษาตามแนวการสอนของมอนเตสซอรีและ
วิธีการวัดและประเมินผล

พฤติกรรมของผู้เรียนที่เกิดขึ้นหลังเข้ารับการศึกษาตามแนวการสอนของมอนเตสซอรี เด็ก จะมีความสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ มีความเชื่อมั่นในตนเอง และช่วยเหลือผู้อื่นได้ สิ่งเหล่านี้ เกิดขึ้นจากการที่เด็กไม่ถูกบังคับให้เรียน แต่ความเป็นความสมัครใจที่จะเรียนรู้ด้วยตนเอง ที่ โรงเรียนจะไม่มี การสอบ แต่ใช้การสังเกตเด็กและจดบันทึกเป็นรายงานประจำภาคการศึกษา และ ทำการบันทึกความเปลี่ยนแปลง พร้อมเก็บผลงานของเด็กเป็นพอร์ตโฟลิโอ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน
ศิลปะในระดับชั้นอนุบาลที่ใช้แนวการศึกษามอนเตสซอรี

ตารางที่ 3 ค่าความถี่และร้อยละเกี่ยวกับสถานภาพของผู้เชี่ยวชาญ

สถานภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1.เพศ		
หญิง	4	80.0
ชาย	1	20.0
2.อายุ		
31 - 35 ปี	1	20.0
41 - 45 ปี	2	40.0
46 - 50 ปี	1	20.0
61 - 65 ปี	1	20.0
3.ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	5	100.0
4.วุฒิการศึกษา		
ศึกษาศาสตร์, ครุศาสตร์	3	60.0
บริหารธุรกิจ	1	20.0
สถาปัตยกรรมศาสตร์	1	20.0
5.ประสบการณ์ด้านการสอน		
1 - 5 ปี	3	60.0
6 - 10 ปี	1	20.0
21 - 25 ปี	1	20.0
6.การเข้าอบรมแนวการศึกษามอนเตสซอรี		
เคยเข้าอบรม	5	100.0
ไม่เคยเข้าอบรม	0	0.0

จากตารางที่ 3 สามารถวิเคราะห์สถานภาพส่วนบุคคลของผู้เชี่ยวชาญของโรงเรียนที่ใช้
แนวการศึกษามอนเตสซอรีได้ดังนี้

เพศ จากประชากรผู้ให้สัมภาษณ์จำนวน 5 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 80
และเพศชายคิดเป็นร้อยละ 20

อายุ ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41 – 45 ปี จำนวน 2 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 40 มี
อายุระหว่าง 30 – 35 ปี จำนวน 1 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 20 มีอายุระหว่าง 46 – 50 ปี จำนวน 1
ท่าน คิดเป็นร้อยละ 20 มีอายุระหว่าง 61 – 65 ปี จำนวน 1 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 20

ระดับการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดจบการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 5 ท่าน คิดเป็น
ร้อยละ 100

วุฒิการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่จบการศึกษาทางด้านศึกษาศาสตร์, ครุศาสตร์
จำนวน 3 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 60 จบการศึกษาทางด้านบริหารธุรกิจ จำนวน 1 ท่านคิดเป็นร้อยละ
20 และจบการศึกษาทางด้านสถาปัตยกรรมศาสตร์ จำนวน 1 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 20

ประสบการณ์ด้านการสอน ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีประสบการณ์ด้านการสอนในโรงเรียน
ระหว่าง 1 – 5 ปี จำนวน 3 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 60 มีประสบการณ์ด้านการสอนในโรงเรียนระหว่าง
6 – 10 ปี จำนวน 1 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 20 และมีประสบการณ์ด้านการสอนในโรงเรียนระหว่าง
21 – 25 ปี จำนวน 1 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 20

ผู้เชี่ยวชาญทุกท่านเคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนตามแนว
การศึกษามอนเตสซอรี คิดเป็นร้อยละ 100

ตารางที่ 4 ค่าความถี่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนศิลปะในระดับชั้นอนุบาลที่ใช้แนว
การศึกษามอนเตสซอรี

ประเด็น	รายการ	ความถี่
ประเด็นที่ 1	จุดเด่นของแนวการศึกษามอนเตสซอรีและเหตุผลที่เลือกแนว การศึกษามาใช้ในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย	
	1.การจัดการเรียนการสอนผ่านกิจกรรมที่เป็นรูปธรรม	5
	2.การจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมพัฒนาการ 5 ด้าน	4
	3.หลักปรัชญาของแนวการศึกษา	4
	4.การส่งเสริมระเบียบวินัยในการปฏิบัติกิจกรรม	4
	5.การส่งเสริมสมาธิ	4
ประเด็นที่ 2	ทิศทางของแนวการศึกษามอนเตสซอรีในระบบการศึกษาไทยและ การตอบรับของสังคม	
	1.แนวการศึกษาเป็นที่แพร่หลายมากขึ้น	5
	2.แนวการศึกษาสนองตอบความต้องการของสังคม	3
	3.แนวการศึกษามีการพัฒนาอย่างค่อยเป็นค่อยไป	3
	4.สังคมมีความเข้าใจในแนวการศึกษา	2
ประเด็นที่ 3	การนำแนวการศึกษามาใช้ในโรงเรียนและการปรับหรือประยุกต์ใน การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้สามารถปฏิบัติได้จริง	
	1.การนำแนวการศึกษามานบูรณาการกับหลักสูตรอื่นของต่างประเทศ	4
	2.การนำแนวการศึกษามานบูรณาการกับแนวการศึกษาไทย	3
	3.การนำแนวการศึกษามานบูรณาการกับบริบทของสังคมและ วัฒนธรรมไทย	3
	4.การนำแนวการศึกษามาใช้โดยคงรูปแบบเดิมไว้ทั้งหมด	3
ประเด็นที่ 4	ความสำคัญด้านบทบาทของศิลปะศึกษาในแนวการศึกษามอนเตสซอรี	
	1.โรงเรียนให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนการสอนศิลปะ	5
	2.การจัดให้มีครูประจำวิชาศิลปะโดยเฉพาะ	5
	3.การจัดให้มีมุมสำหรับปฏิบัติกิจกรรมศิลปะภายในห้องเรียน	4
	4.การจัดตกแต่งโรงเรียนด้วยผลงานของนักเรียน	2

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ประเด็น	รายการ	ความถี่
ประเด็นที่ 5	บุคลิกลักษณะของครูในแนวการศึกษามอนเตสซอรี	
	1. มีความสุภาพอ่อนโยนเป็นธรรมชาติ	5
	2. มีจิตใจยอมรับในตัวเด็ก	5
	3. มีความรักในวิชาชีพ	4
	4. มีทัศนคติที่ดีต่อแนวการศึกษา	4
	5. มีทัศนคติที่ดีต่อโรงเรียน	3
	6. สามารถประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็กได้	3
	7. มีน้ำเสียงที่นุ่มนวล และไม่เสียงดังเกินไปเวลาพูด	2
ประเด็นที่ 6	อัตราส่วนระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน	
	1. ครูไทย 2 คนต่อนักเรียน 20 – 25 คน	2
	2. ครูต่างชาติ 1 คน และครูไทย 1 คนต่อนักเรียน 20 – 25 คน	2
	3. ครูต่างชาติ 2 คน และครูไทย 1 คน ต่อนักเรียน 30 – 35 คน	1
ประเด็นที่ 7	การจัดชั้นเรียนที่ทางโรงเรียนใช้ในปัจจุบัน	
	1. จัดชั้นเรียนแบบคละอายุเด็ก	3
	2. จัดชั้นเรียนแบบแบ่งตามอายุเด็ก	2
ประเด็นที่ 8	จุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนศิลปะ	
	1. เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์	5
	2. เพื่อส่งเสริมจินตนาการ	5
	3. เพื่อส่งเสริมการแสดงออก	4
	4. เพื่อส่งเสริมสมาธิ	4
	5. เพื่อให้เด็กมีจิตใจที่อ่อนโยน	2
ประเด็นที่ 9	การกำหนดเนื้อหาการเรียนการสอนศิลปะ	
	1. จัดเนื้อหาการเรียนการสอนศิลปะให้เป็นไปตามสาระการเรียนรู้ หลักด้านวิชาการที่กำหนดขึ้นในแต่ละภาคการศึกษา	3
	2. บูรณาการศิลปะในทุกรายวิชา	3

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ประเด็น	รายการ	ความถี่
ประเด็นที่ 10	การวัดและการประเมินผล	
	1. ใช้การสังเกตเด็กเป็นรายบุคคล	5
	2. จัดบันทึกการพัฒนา	5
	3. ประเมินจากแฟ้มผลงานเด็ก	2
ประเด็นที่ 11	การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ส่งเสริมการเรียนรู้ทางศิลปศึกษา	
	1. การจัดสิ่งแวดล้อมโดยเน้นการใช้ธรรมชาติ เช่น ต้นไม้	5
	2. จัดห้องเรียนให้มีลักษณะคล้ายบ้าน	4
	3. จัดให้มีมุมศิลปะในห้องเรียน	3
	4. จัดให้มีมุมแสดงผลงานของนักเรียนในบริเวณโรงเรียน	3
	5. จัดสิ่งแวดล้อมโดยคำนึงถึงหลักพัฒนาการ	2
ประเด็นที่ 12	พฤติกรรมของผู้เรียนที่เกิดขึ้นหลังเข้ารับการศึกษาตามแนวการสอนของมอนเตสซอรี	
	1. เข้ากับบุคคลอื่นได้เป็นอย่างดี	5
	2. สามารถให้ความช่วยเหลือผู้อื่น	5
	3. รู้จักแบ่งปัน	5
	4. มีความสมบูรณ์ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ	4
	5. มีระเบียบวินัยในตนเอง	4
ประเด็นที่ 13	ลักษณะของครอบครัวที่ส่งบุตรหลานเข้ามาเรียนในแนวการศึกษามอนเตสซอรี	
	1. ครอบครัวมีฐานะทางเศรษฐกิจค่อนข้างดีและเห็นความสำคัญของการศึกษา	4
	2. มีความรู้ความเข้าใจในแนวการศึกษา	4
	3. ไม่คาดหวังความเป็นเลิศทางวิชาการ	4
	4. มีความหลากหลายทางเชื้อชาติและสัญชาติ	3

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ประเด็น	รายการ	ความถี่
ประเด็นที่ 14	การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการเรียนการสอน	
	1. เข้าร่วมการประชุมผู้ปกครองในแต่ละภาคการศึกษา	5
	2. มีโอกาสในการสังเกตการเรียนการสอน	5
	3. เข้าร่วมกิจกรรมตามเทศกาลต่าง ๆ ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น	4
	4. มีบทบาทในการเป็นผู้สอน	1
	5. มีบทบาทในการร่วมกำหนดนโยบายและทิศทางของโรงเรียน	1

จากตารางที่ 4 สามารถวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนศิลปะในระดับชั้นอนุบาลที่ใช้แนวทางการศึกษามอนเตสซอรี ได้ดังนี้

จุดเด่นของแนวทางการศึกษามอนเตสซอรีและเหตุผลที่เลือกแนวทางการศึกษามาใช้ในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่าเป็น การจัดการเรียนการสอนผ่านกิจกรรมที่เป็นรูปธรรม (5 คน) การจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมพัฒนาการ 5 ด้าน (4 คน) หลักปรัชญาของแนวทางการศึกษา (4 คน) การส่งเสริมระเบียบวินัยในการปฏิบัติกิจกรรม (4 คน) การส่งเสริมสมาธิ (4 คน)

ทิศทางของแนวทางการศึกษามอนเตสซอรีในระบบการศึกษาไทยและการตอบรับของสังคม ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่าเป็นที่แพร่หลายมากขึ้น (5 คน) แนวทางการศึกษาสนองตอบความต้องการของสังคม (3 คน) แนวทางการศึกษามีการพัฒนาอย่างค่อยเป็นค่อยไป (3 คน) สังคมมีความเข้าใจในแนวทางการศึกษา (2 คน)

การนำแนวทางการศึกษามาใช้ในโรงเรียนและการปรับหรือประยุกต์ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้สามารถปฏิบัติได้จริง ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่ามี การนำแนวทางการศึกษานูรณาการกับหลักสูตรอื่นของต่างประเทศ (4 คน) การนำแนวทางการศึกษานูรณาการกับแนวทางการศึกษาไทย (3 คน) การนำแนวทางการศึกษานูรณาการกับบริบทของสังคมและวัฒนธรรมไทย (3 คน) การนำแนวทางการศึกษามาใช้โดยคงรูปแบบเดิมไว้ทั้งหมด (3 คน)

ความสำคัญด้านบทบาทของศิลปะศึกษาในแนวทางการศึกษามอนเตสซอรี ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่าเป็นทางโรงเรียนให้ความสำคัญต่อวิชาศิลปะศึกษาในการจัดการเรียนการสอน (5 คน) การจัดให้มีครูประจำวิชาศิลปะโดยเฉพาะ (5 คน) การจัดให้มีมุมสำหรับปฏิบัติกิจกรรมศิลปะภายในห้องเรียน (4 คน) การจัดตกแต่งโรงเรียนด้วยผลงานของนักเรียน (2 คน)

บุคลิกลักษณะของครูในแนวการศึกษามอนเตสซอรี ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่า ครูควรมีความสุภาพอ่อนโยนเป็นธรรมชาติ (5 คน) มีจิตใจยอมรับในตัวเด็ก (5 คน) มีความรักในวิชาชีพ (4 คน) มีทัศนคติที่ดีต่อแนวการศึกษา (4 คน) มีทัศนคติที่ดีต่อโรงเรียน (3 คน) สามารถประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็กได้ (3 คน) มีน้ำเสียงที่นุ่มนวล และไม่เสียงดังเกินไปเวลาพูด (2 คน)

อัตราส่วนระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่า การจัดอัตราส่วนระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนอยู่ที่ครูไทย 2 คนต่อนักเรียน 20 – 25 คน (2 คน) ครูต่างชาติ 1 คน และครูไทย 1 คนต่อนักเรียน 20 – 25 คน (2 คน) ครูต่างชาติ 2 คน และครูไทย 1 คน ต่อนักเรียน 30 – 35 คน (1 คน)

การจัดชั้นเรียน ผู้เชี่ยวชาญเสนอว่าทางโรงเรียนมีการจัดชั้นเรียนแบบคละอายุเด็ก (3 โรงเรียน) จัดชั้นเรียนแบบแบ่งตามอายุเด็ก (2 โรงเรียน)

จุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนศิลปะ ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่า มีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ (5 คน) เพื่อส่งเสริมจินตนาการ (5 คน) เพื่อส่งเสริมการแสดงออก (4 คน) เพื่อส่งเสริมสมาธิ (4 คน) เพื่อให้เด็กมีจิตใจที่อ่อนโยน (2 คน)

การกำหนดเนื้อหาการเรียนการสอนศิลปะ ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่า มีการจัดเนื้อหาการเรียนการสอนศิลปะให้เป็นไปตามสาระการเรียนรู้หลักด้านวิชาการที่กำหนดขึ้นในแต่ละภาคการศึกษา (3 คน) บูรณาการศิลปะในทุกรายวิชา (3 คน)

การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ส่งเสริมการเรียนรู้ทางศิลปศึกษา ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่า การจัดสิ่งแวดล้อมโดยเน้นการใช้ธรรมชาติ เช่น ต้นไม้ (5 คน) จัดห้องเรียนให้มีลักษณะคล้ายบ้าน (4 คน) จัดให้มีมุมศิลปะในห้องเรียน (3 คน) จัดให้มีมุมแสดงผลงานของนักเรียนในบริเวณโรงเรียน จัดสิ่งแวดล้อมโดยคำนึงถึงหลักพัฒนาการ (3 คน)

การวัดและการประเมินผล พบว่าผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่า ใช้การสังเกตเด็กเป็นรายบุคคล (5 คน) จดบันทึกการพัฒนา (5 คน) ประเมินจากแฟ้มผลงานเด็ก (2 คน)

พฤติกรรมของผู้เรียนที่เกิดขึ้นหลังเข้ารับการศึกษาตามแนวการสอนของมอนเตสซอรี ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่า ผู้เรียนสามารถเข้ากับบุคคลอื่นได้เป็นอย่างดี (5 คน) สามารถให้ความช่วยเหลือผู้อื่น (5 คน) รู้จักแบ่งปัน (5 คน) มีความสมบูรณ์ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ (4 คน) มีระเบียบวินัยในตนเอง (4 คน)

ลักษณะของครอบครัวที่ส่งบุตรหลานเข้ามาเรียนในแนวการศึกษามอนเตสซอรี ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่า ครอบครัวที่ส่งบุตรหลานมาเรียนในโรงเรียนมีฐานะทางเศรษฐกิจ

ค่อนข้างดีและเห็นความสำคัญของการศึกษา (4 คน) มีความรู้ความเข้าใจในแนวการศึกษา (4 คน) ไม่คาดหวังความเป็นเลิศทางวิชาการ (4 คน) มีความหลากหลายทางเชื้อชาติและสัญชาติ (3 คน)

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการเรียนการสอน ทางโรงเรียนจัดให้มีการประชุม ผู้ปกครองชั้นทุกภาคการศึกษา (5 คน) ผู้ปกครองมีโอกาสในการสังเกตการเรียนการสอน (5 คน) ผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมตามเทศกาลต่าง ๆ ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น (4 คน) ผู้ปกครองมีบทบาทในการเป็นผู้สอน (1 คน) ผู้ปกครองมีบทบาทในการร่วมกำหนดนโยบายและทิศทางของโรงเรียน (1 คน)

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการสอบถามครูผู้สอนศิลปะเกี่ยวกับการปฏิบัติการเรียนการสอนศิลปะในระดับชั้นอนุบาลที่ใช้แนวทางการศึกษามอนเตสซอรีประกอบด้วย

ตารางที่ 5 สถานภาพทั่วไปของครูผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1.เพศ		
หญิง	19	90.5
ชาย	2	9.5
2.อายุ		
21 - 25 ปี	2	9.5
26 - 30 ปี	8	38.1
31 - 35 ปี	4	19.0
36 - 40 ปี	4	19.0
41 - 45 ปี	2	9.5
สูงกว่า 50 ปี	1	4.8
3.ระดับการศึกษา		
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	1	4.8
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	19	90.5
ปริญญาโทหรือเทียบเท่า	1	4.8
4.วุฒิการศึกษา		
การศึกษาปฐมวัย	8	38.1
ศิลปกรรมศาสตร์	3	14.3
ศิลปศึกษา	1	4.8
อื่น ๆ	9	42.9
5.หน้าที่รับผิดชอบ		
ครูประจำชั้น	14	66.6
ครูประจำวิชาศิลปะ	6	28.6
อื่น ๆ	1	4.8

ตารางที่ 5 (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
6.ระดับชั้น		
อนุบาล 1	4	19.0
อนุบาล 2	4	19.0
อนุบาล 3	7	33.3
อนุบาล 1-3	6	28.6
7.ประสบการณ์สอนแนวการศึกษามอนเตสซอรี		
ต่ำกว่า 1 ปี	7	33.3
1 – 5 ปี	5	23.8
6 – 10 ปี	5	23.8
11 – 15 ปี	2	9.5
16 – 20 ปี	2	9.5

จากตารางที่ 5 สามารถวิเคราะห์สถานภาพส่วนบุคคลของครูผู้สอนศิลปะของโรงเรียนที่ใช้แนวการศึกษามอนเตสซอรีได้ดังนี้

โรงเรียน ประชากรผู้ให้สอบถามทั้งสิ้น 21 คน สอนอยู่ที่โรงเรียนอนุบาลนานาชาติ Prep จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 19.0 โรงเรียนอนุบาล 3 ภาษาประนันทนิทจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 19.0 โรงเรียนอนุบาลสมบุญวิทยจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 19.0 โรงเรียนอนุบาลมอนเตสซอรีซิลเดรนเซ็นเตอร์จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 14.3 โรงเรียนอนุบาลยุวมิตรจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 9.5 โรงเรียนมอนเตสซอรี 3 จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 9.5 โรงเรียนมอนเตสซอรี 4 จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 4.8 โรงเรียนอนุบาลกรแก้วจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 4.8

เพศ จากประชากรผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งสิ้น 21 คน เป็นหญิงมากกว่าชาย คิดเป็นเพศหญิงจำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 90.5 และเพศชายจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 9.5

อายุ ครูผู้สอนส่วนมากมีอายุระหว่าง 26 – 30 ปี จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 38.1 รองลงมา มีอายุระหว่าง 31 – 35 ปี จำนวน 4 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 19.0 มีอายุระหว่าง 36 – 40 ปี จำนวน 4 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 19.0 มีอายุระหว่าง 21 – 25 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 9.5 มีอายุระหว่าง 41 – 45 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 9.5 และมีอายุสูงกว่า 50 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 4.8

ระดับการศึกษา ครูส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 90.5 ระดับปริญญาโท จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 4.8 และจบการศึกษาในระดับอนุปริญญา จำนวน 1 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 4.8

วุฒิการศึกษา ครูส่วนใหญ่จบการศึกษาในด้านอื่น ๆ จำนวน 9 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 42.9 จบการศึกษาด้านการศึกษาประถมศึกษา จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 38.1 จบการศึกษาด้านการศึกษาศิลปกรรมศาสตร์ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 14.3 และจบการศึกษาด้านศิลปศึกษา จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 4.8

หน้าที่รับผิดชอบ ครูส่วนใหญ่ปฏิบัติหน้าที่เป็นครูประจำชั้นอนุบาลและสอนวิชาศิลปะ จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 66.6 รองลงมาเป็นครูประจำวิชาศิลปะจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 28.6 เป็น และเป็นครูผู้สอนและปฏิบัติหน้าที่อื่น 1 คน คิดเป็นร้อยละ 4.8

ระดับชั้นที่สอน ครูส่วนใหญ่สอนในระดับอนุบาล 3 จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 รองลงมาสอนในห้องเรียนแบบคละอายุอนุบาล 1 - 3 จำนวน 6 คนคิดเป็นร้อยละ 28.6 สอนในระดับอนุบาล 1 จำนวน 4 คิดเป็นร้อยละ 19.0 และสอนในระดับอนุบาล 2 จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 19.0

ประสบการณ์ด้านการสอนในแนวการศึกษามอนเตสซอรี ครูส่วนใหญ่มีประสบการณ์สอนในแนวการศึกษามอนเตสซอรีต่ำกว่า 1 ปี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 รองลงมา มีประสบการณ์ระหว่าง 1 - 5 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 23.8 มีประสบการณ์ระหว่าง 6 - 10 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 23.8 มีประสบการณ์ระหว่าง 11 - 15 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 9.5 และมีประสบการณ์ระหว่าง 16 - 20 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 9.5

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลระดับการปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนศิลปะในระดับอนุบาล
ที่ใช้แนวการศึกษามอนเตสซอรี

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการปฏิบัติของครูผู้สอนศิลปะ เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนศิลปะในระดับชั้นอนุบาลที่ใช้แนวการศึกษามอนเตสซอรี ด้านจุดประสงค์การเรียนการสอนศิลปะ

ข้อที่	ข้อความ	$\bar{X}$	S.D	ความหมาย
1.	รู้จักชื่อของสิ่งต่าง ๆ และวิธีการใช้ การเก็บรักษา	4.04	.66	มาก
2.	ฝึกการใช้ตา มือและประสาทสัมผัสทั้ง 5 ให้ทำหน้าที่สัมพันธ์กัน	4.52	.60	มากที่สุด
3.	ฝึกการสังเกตและวิเคราะห์สิ่งรอบตัว	4.04	.74	มาก
4.	ฝึกให้มีสมาธิในการทำกิจกรรม	4.28	.71	มาก
5.	ฝึกระเบียบวินัยในการทำงาน	4.04	.92	มาก
6.	ส่งเสริมพัฒนาการ 5 ด้าน ได้แก่ ร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม ภาษา	4.57	.50	มากที่สุด
7.	สามารถปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม	3.52	.81	มาก
8.	สามารถปฏิบัติงานอย่างอิสระโดยไม่ถูกรบกวน	3.72	.83	มาก
	รวม	4.10	.56	มาก

จากตารางที่ 6 เมื่อพิจารณาโดยรวมปรากฏว่า ครูผู้สอนศิลปะในโรงเรียนที่ใช้แนวการศึกษามอนเตสซอรีมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนศิลปะในด้านจุดประสงค์การเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$)

เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าข้อให้ความสำคัญมากที่สุดคือข้อ 6 ส่งเสริมพัฒนาการ 5 ด้าน ได้แก่ ร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม ภาษา ($\bar{X} = 4.57$) รองลงมาคือ ข้อ 2 ฝึกการใช้ตา มือ และประสาทสัมผัสทั้ง 5 ให้ทำหน้าที่สัมพันธ์กัน ($\bar{X} = 4.52$) ลำดับต่อมาคือ ข้อ 4 ฝึกให้มีสมาธิในการทำกิจกรรม ($\bar{X} = 4.28$) ส่วนลำดับสุดท้ายคือ ข้อ 7 สามารถปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม ($\bar{X} = 3.52$)

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการปฏิบัติของครูผู้สอนศิลปะ เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนศิลปะในระดับชั้นอนุบาลที่ใช้แนวการศึกษามอนเตสซอริ ด้านหลักสูตร/เนื้อหา/กิจกรรม

ข้อที่	ข้อความ	$\bar{X}$	S.D	ความหมาย
9.	เน้นกิจกรรมการวาดภาพระบายสี	3.57	.59	มาก
10.	เน้นกิจกรรมการปั้น	3.52	.51	มาก
11.	เน้นกิจกรรมการประดิษฐ์	3.80	.60	มาก
12.	เน้นกิจกรรมการพิมพ์ภาพ	3.23	.62	ปานกลาง
13.	ใช้หัวข้อเกี่ยวกับมีชีวิต เช่น เด็ก พ่อแม่ ผู้คน พืช สัตว์	3.90	.62	มาก
14.	ใช้หัวข้อเกี่ยวกับสิ่งไม่มีชีวิต เช่น บ้าน โรงเรียน สิ่งของ รถยนต์	3.66	.79	มาก
15.	ใช้หัวข้อเกี่ยวกับวัฒนธรรมในกิจกรรมศิลปะ	3.52	.67	มาก
16.	ใช้เนื้อหาที่สั้น ง่าย เป็นปรนัย	3.61	.74	มาก
17.	ใช้เนื้อหาจากเรื่องที่ย้ายไปสู่เรื่องที่ยาก	4.04	.66	มาก
	รวม	3.65	.42	มาก

จากตารางที่ 7 เมื่อพิจารณาโดยรวมปรากฏว่า ครูผู้สอนศิลปะในโรงเรียนที่ใช้แนวการศึกษามอนเตสซอริมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนศิลปะในด้านหลักสูตร/เนื้อหา/กิจกรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.65$)

เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าข้อให้ความสำคัญมากที่สุดคือข้อ 17 ใช้เนื้อหาจากเรื่องที่ย้ายไปสู่เรื่องที่ยาก ($\bar{X} = 4.04$) รองลงมาคือ ข้อ 13 ใช้หัวข้อเกี่ยวกับมีชีวิต เช่น เด็ก พ่อแม่ ผู้คน พืช สัตว์ ($\bar{X} = 3.90$) ลำดับต่อมาคือ ข้อ 11 เน้นกิจกรรมการประดิษฐ์ ($\bar{X} = 3.80$) ส่วนลำดับสุดท้ายคือ ข้อ 12 เน้นกิจกรรมการพิมพ์ภาพ ($\bar{X} = 3.23$)

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการปฏิบัติของครูผู้สอนศิลปะ เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนศิลปะในระดับชั้นอนุบาลที่ใช้แนวทางการศึกษามอนเตสซอรีด้านวิธีสอน

ข้อที่	ข้อความ	$\bar{X}$	S.D	ความหมาย
18.	ท่านใช้วิธีการสอน 3 ขั้นตอน ได้แก่ การเชื่อมโยง การรับรู้ทางประสาทสัมผัสกับชื่อ การรู้จักและจดจำชื่อสิ่งต่าง ๆ	3.76	.94	มาก
19.	ท่านใช้วิธีการสาธิตวิธีการทำให้เด็กดูที่ละขั้นตอน	4.71	.46	มากที่สุด
20.	ท่านใช้วิธีการสอนโดยการบรรยาย ครูเป็นผู้ชี้แนะและชี้ขั้นตอนการทำงานตั้งแต่ต้นจนจบแล้ว ให้เด็กปฏิบัติตาม	4.09	1.04	มาก
21.	ท่านใช้วิธีสอนแบ่งกลุ่มอภิปรายและปฏิบัติงาน	3.19	.92	ปานกลาง
22.	ท่านใช้วิธีสอนแบบสืบสวนสอบถาม โดยการตั้งปัญหาให้และให้ข้อเสนอนะ	2.85	1.19	ปานกลาง
23.	ท่านใช้วิธีการสอน 3 ขั้นตอนร่วมกับวิธีการสาธิต	3.00	1.18	ปานกลาง
24.	ท่านใช้วิธีการสอน 3 ขั้นตอนร่วมกับวิธีการสอนโดยการบรรยาย	3.09	.70	ปานกลาง
25.	ท่านใช้วิธีการสอน 3 ขั้นตอนร่วมกับวิธีสอนแบ่งกลุ่มอภิปรายและปฏิบัติงาน	2.66	1.15	ปานกลาง
26.	ท่านใช้วิธีการสอน 3 ขั้นตอนร่วมกับวิธีสอนแบบสืบสวนสอบถาม	2.52	1.20	ปานกลาง
27.	ท่านจัดกิจกรรมศิลปะให้ดำเนินไปอย่างราบรื่น เช่น อำนวยความสะดวกให้กับผู้เรียนในด้านอุปกรณ์ สถานที่	3.85	.72	มาก
28.	ท่านบูรณาการศิลปะเข้ากับกิจกรรมด้านทักษะกลไก	3.04	.74	ปานกลาง

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	$\bar{X}$	S.D	ความหมาย
29.	ท่านบูรณาการศิลปะเข้ากับกิจกรรมด้านประสาทยุติธรรม	3.61	.80	มาก
30.	ท่านบูรณาการศิลปะเข้ากับกิจกรรมด้านคณิตศาสตร์	3.09	.94	ปานกลาง
31.	ท่านบูรณาการศิลปะเข้ากับกิจกรรมด้านวิทยาศาสตร์	3.09	.88	ปานกลาง
32.	ท่านบูรณาการศิลปะเข้ากับกิจกรรมด้านภาษา	3.61	.66	มาก
33.	ท่านบูรณาการศิลปะเข้ากับกิจกรรมด้านวัฒนธรรม	3.80	.67	มาก
34.	ท่านบูรณาการศิลปะเข้ากับกิจกรรมด้านนิตยสารทำงาน	4.23	.53	มาก
	รวม	3.42	.54	ปานกลาง

จากตารางที่ 8 เมื่อพิจารณาโดยรวมปรากฏว่า ครูผู้สอนศิลปะในโรงเรียนที่ใช้แนวทางการศึกษามอนเตสซอริมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนศิลปะในด้านวิธีสอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.42$)

เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าข้อให้ความสำคัญมากที่สุดคือข้อ ท่านใช้วิธีการสาธิตวิธีการทำให้เด็กดูทีละขั้นตอน ($\bar{X} = 4.71$) รองลงมาคือ ข้อ 34 ท่านบูรณาการศิลปะเข้ากับกิจกรรมด้านนิตยสารทำงาน ($\bar{X} = 4.23$) ลำดับต่อมาคือ ข้อ 20 ท่านใช้วิธีการสอนโดยการบรรยายครูเป็นผู้ชี้แนะเสนอแนะขั้นตอนการทำงานตั้งแต่ต้นจนจบแล้วให้เด็กปฏิบัติตาม ($\bar{X} = 4.09$) ส่วนลำดับสุดท้ายคือ ข้อ 26 ท่านใช้วิธีการสอน 3 ขั้นตอนร่วมกับวิธีสอนแบบสืบสวนสอบถาม ($\bar{X} = 2.52$)

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการปฏิบัติของครูผู้สอนศิลปะ เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนศิลปะในระดับชั้นอนุบาลที่ใช้แนวการศึกษามอนเตสซอรีด้านผู้สอน

ข้อที่	ข้อความ	$\bar{X}$	S.D	ความหมาย
35.	ท่านให้ความสำคัญกับความแตกต่างกันของผู้เรียนแต่ละคน	4.52	.60	มากที่สุด
36.	ท่านให้ความสำคัญกับการเรียนรู้เพื่อช่วยเหลือตนเองเป็นจุดประสงค์หลักในวัย 3-6 ปี (ช่วงเวลาหลักของชีวิต)	4.28	.71	มาก
37.	ท่านให้ความสำคัญกับการเตรียมสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม ซึ่งจะช่วยให้เด็กเรียนรู้ได้ดี เช่น การจัดชั้นเรียน การจัดวางและจัดหาอุปกรณ์ศิลปะที่เหมาะสม	4.28	.78	มาก
38.	ท่านให้ความสำคัญกับการที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง	4.14	.91	มาก
39.	ท่านเป็นผู้กำหนดเนื้อหาสาระในการเรียนการสอน	3.47	.60	ปานกลาง
40.	ท่านเป็นผู้จัดเตรียมอุปกรณ์ทางการเรียน	4.04	.58	มาก
41.	ท่านจัดกิจกรรมตามความสนใจของแต่ละบุคคล	4.00	.70	มาก
42.	ท่านควบคุมชั้นเรียนภายใต้ข้อตกลงที่กำหนดไว้กับผู้เรียนในห้องเรียน	3.85	.65	มาก
43.	ท่านสังเกตเด็กเป็นรายบุคคล	4.42	.50	มาก
44.	ท่านหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมศิลปะตามแนวการศึกษามอนเตสซอรีด้วยการเข้ารับการประชุมหรือค้นคว้าจากหนังสือ ตำรา	3.80	.67	มาก
45.	ท่านปรับแนวการจัดกิจกรรมศิลปะตามแนวการศึกษามอนเตสซอรีอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง	3.85	.57	มาก
46.	ท่านมีสื่อให้ผู้เรียนเลือกปฏิบัติไม่น้อยกว่า 3 ชนิดในการทำกิจกรรมแต่ละครั้ง	3.19	.87	ปานกลาง
	รวม	3.99	.43	มาก

จากตารางที่ 9 เมื่อพิจารณาโดยรวมปรากฏว่า ครูผู้สอนศิลปะในโรงเรียนที่ใช้แนว การศึกษามอนเตสซอริมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนศิลปะในด้านผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$)

เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าข้อให้ความสำคัญมากที่สุดคือข้อ 35 ท่านให้ความสำคัญกับ ความแตกต่างกันของผู้เรียนแต่ละคน ($\bar{X} = 4.52$) รองลงมาคือ ข้อ 43 ท่านสังเกตเด็กเป็น รายบุคคล ($\bar{X} = 4.42$) ลำดับต่อมาคือ ข้อ 36 ท่านให้ความสำคัญกับการเรียนรู้เพื่อช่วยเหลือ ตนเองเป็นจุดประสงค์หลักในวัย 3-6 ปี (ช่วงเวลาหลักของชีวิต) และ ข้อ 37 ท่านให้ความสำคัญ กับการเตรียมสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม ซึ่งจะช่วยให้เด็กเรียนรู้ได้ดี เช่น การจัดชั้นเรียน การจัดวาง และจัดหาอุปกรณ์ศิลปะที่เหมาะสม เท่ากัน ($\bar{X} = 4.28$) ส่วนลำดับสุดท้ายคือ ข้อ 46 ท่านมีสื่อ ให้ผู้เรียนเลือกปฏิบัติไม่น้อยกว่า 3 ชนิดในการทำกิจกรรมแต่ละครั้ง ($\bar{X} = 3.19$)

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการปฏิบัติของครูผู้สอนศิลปะ เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนศิลปะในระดับชั้นอนุบาลที่ใช้แนวทางการศึกษามอนเตสซอรี ด้านผู้เรียน

ข้อที่	ข้อความ	$\bar{X}$	S.D	ความหมาย
47.	ผู้เรียนสามารถเลือกทำกิจกรรมได้ตามความสนใจ	4.09	.70	มาก
48.	ผู้เรียนสามารถเลือกใช้อุปกรณ์ได้ตามความสนใจ	4.09	.70	มาก
49.	ผู้เรียนสามารถปฏิบัติงานได้เสร็จสมบูรณ์ตามเวลาที่กำหนด	3.80	.67	มาก
50.	ผู้เรียนสามารถเก็บอุปกรณ์เมื่อใช้เสร็จ	3.80	.81	มาก
51.	ผู้เรียนสามารถดูแลความสะอาดหลังปฏิบัติกิจกรรม	3.42	.74	ปานกลาง
52.	ผู้เรียนเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และช่วยเหลือผู้อื่น	4.04	.58	มาก
	รวม	3.88	.57	มาก

จากตารางที่ 10 เมื่อพิจารณาโดยรวมปรากฏว่า ครูผู้สอนศิลปะในโรงเรียนที่ใช้แนวทางการศึกษามอนเตสซอรีมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนศิลปะในด้านผู้เรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$)

เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าข้อให้ความสำคัญมากที่สุดคือข้อ 47 ผู้เรียนสามารถเลือกทำกิจกรรมได้ตามความสนใจ และข้อ 48 ผู้เรียนสามารถเลือกใช้อุปกรณ์ได้ตามความสนใจ ($\bar{X} = 4.09$) รองลงมาคือ ข้อ 52 ผู้เรียนเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และช่วยเหลือผู้อื่น ($\bar{X} = 4.04$) ลำดับต่อมาคือ ข้อ 49 ผู้เรียนสามารถปฏิบัติงานได้เสร็จสมบูรณ์ตามเวลาที่กำหนด และ ข้อ 50 ผู้เรียนสามารถเก็บอุปกรณ์เมื่อใช้เสร็จ ($\bar{X} = 3.80$) ส่วนลำดับสุดท้ายคือ ข้อ 51 ผู้เรียนสามารถเก็บอุปกรณ์เมื่อใช้เสร็จ ($\bar{X} = 3.42$)

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการปฏิบัติของครูผู้สอนศิลปะ เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนศิลปะในระดับชั้นอนุบาลที่ใช้แนวการศึกษามอนเตสซอรี ด้านอุปกรณ์และสื่อการสอน

ข้อที่	ข้อความ	$\bar{X}$	S.D	ความหมาย
53.	สามารถดึงดูดความสนใจของเด็กได้เป็นอย่างดี	3.76	.53	มาก
54.	มีน้ำหนัก ขนาดและรูปร่างที่เหมาะสมกับมือเด็ก	3.90	.62	มาก
55.	มีความเหมาะสมกับการใช้งานในกิจกรรมแต่ละประเภท	3.80	.74	มาก
56.	มีการสังเกตความสนใจของผู้เรียนที่มีต่ออุปกรณ์แต่ละชนิด	3.80	.75	มาก
57.	มีการจัดเก็บอุปกรณ์ไว้บนชั้นตามหมวดหมู่	4.09	.53	มาก
	รวม	3.87	.49	มาก

จากตารางที่ 11 เมื่อพิจารณาโดยรวมปรากฏว่า ครูผู้สอนศิลปะในโรงเรียนที่ใช้แนวการศึกษามอนเตสซอรีมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนศิลปะในด้านอุปกรณ์และสื่อการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.49$)

เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าข้อให้ความสำคัญมากที่สุดคือข้อ 57 มีการจัดเก็บอุปกรณ์ไว้บนชั้นตามหมวดหมู่ ($\bar{X} = 4.09$) รองลงมาคือ ข้อ 54 มีน้ำหนัก ขนาดและรูปร่างที่เหมาะสมกับมือเด็ก ($\bar{X} = 3.90$) ลำดับต่อมาคือ ข้อ 55 มีความเหมาะสมกับการใช้งานในกิจกรรมแต่ละประเภท และ ข้อ 56 มีการสังเกตความสนใจของผู้เรียนที่มีต่ออุปกรณ์แต่ละชนิด ($\bar{X} = 3.80$) ส่วนลำดับสุดท้ายคือ ข้อ 53 สามารถดึงดูดความสนใจของเด็กได้เป็นอย่างดี ($\bar{X} = 3.76$)

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการปฏิบัติของครูผู้สอนศิลปะ เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนศิลปะในระดับชั้นอนุบาลที่ใช้แนวการศึกษามอนเตสซอรี ด้านการวัดและการประเมินผล

ข้อที่	ข้อความ	$\bar{X}$	S.D	ความหมาย
58.	ใช้วิธีการสังเกตในการประเมินผล	4.47	.92	มาก
59.	ใช้วิธีการเปรียบเทียบผลงานเด็กในชั้นเรียน	2.52	1.28	น้อยที่สุด
60.	ประเมินผลจากความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติกิจกรรม	3.95	.66	มาก
61.	ประเมินผลจากพัฒนาการในการทำกิจกรรมและการใช้อุปกรณ์	4.38	.58	มาก
62.	ประเมินผลจากความตั้งใจในการทำกิจกรรมและการใช้อุปกรณ์	4.28	.64	มาก
63.	ประเมินผลจากผลงานของเด็ก	4.00	.70	มาก
64.	ประเมินผลจากความมีระเบียบวินัยในการทำงาน	4.28	.71	มาก
	รวม	3.98	.47	มาก

จากตารางที่ 12 เมื่อพิจารณาโดยรวมปรากฏว่า ครูผู้สอนศิลปะในโรงเรียนที่ใช้แนวการศึกษามอนเตสซอรีมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนศิลปะในด้านการวัดและการประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.98$)

เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าข้อให้ความสำคัญมากที่สุดคือข้อ 58 ใช้วิธีการสังเกตในการประเมินผล ($\bar{X} = 4.47$) รองลงมาคือ ข้อ 61 ประเมินผลจากพัฒนาการในการทำกิจกรรมและการใช้อุปกรณ์ ($\bar{X} = 4.38$) ลำดับต่อมาคือ ข้อ 62 ประเมินผลจากความตั้งใจในการทำกิจกรรมและการใช้อุปกรณ์ และ ข้อ 64 ประเมินผลจากความมีระเบียบวินัยในการทำงาน ($\bar{X} = 4.28$) ส่วนลำดับสุดท้ายคือ ข้อ 59 ใช้วิธีการเปรียบเทียบผลงานเด็กในชั้นเรียน ($\bar{X} = 2.52$)

ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการปฏิบัติของครูผู้สอนศิลปะ เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนศิลปะในระดับชั้นอนุบาลที่ใช้แนวการศึกษามอนเตสซอรี ด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียน

ข้อที่	ข้อความ	$\bar{X}$	S.D	ความหมาย
65.	ท่านจัดให้มีห้องสำหรับการปฏิบัติกิจกรรมศิลปะ (ห้องที่อำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานศิลปะ เช่น มีตู้เก็บอุปกรณ์ อ่างล้างมือ ฯลฯ)	3.85	.65	มาก
66.	ท่านจัดให้มีพื้นที่นอกห้องเรียนสำหรับการปฏิบัติกิจกรรมศิลปะ	3.38	1.02	ปานกลาง
67.	ท่านจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอนอย่างพอเพียง เช่น นักเรียนสามารถหยิบอุปกรณ์หรือล้างมือได้ด้วยตนเอง	3.66	.79	มาก
68.	ท่านจัดกิจกรรมศิลปะในชั้นเรียนโดยให้ผู้เรียนปฏิบัติงานบนพื้น	2.38	1.43	น้อย
	รวม	3.32	.81	ปานกลาง

จากตารางที่ 13 เมื่อพิจารณาโดยรวมปรากฏว่า ครูผู้สอนศิลปะในโรงเรียนที่ใช้แนวการศึกษามอนเตสซอรีมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนศิลปะในด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.32$)

เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าข้อให้ความสำคัญมากที่สุดคือข้อ 65 ท่านจัดให้มีห้องสำหรับการปฏิบัติกิจกรรมศิลปะ (ห้องที่อำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานศิลปะ เช่น มีตู้เก็บอุปกรณ์ อ่างล้างมือ ฯลฯ) ($\bar{X} = 3.85$) รองลงมาคือ ข้อ 67 ท่านจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอนอย่างพอเพียง เช่น นักเรียนสามารถหยิบอุปกรณ์หรือล้างมือได้ด้วยตนเอง ($\bar{X} = 3.66$) ลำดับต่อมาคือ ข้อ 66 ท่านจัดให้มีพื้นที่นอกห้องเรียนสำหรับการปฏิบัติกิจกรรมศิลปะ ($\bar{X} = 3.38$) ส่วนลำดับสุดท้ายคือ ข้อ 68 ท่านจัดกิจกรรมศิลปะในชั้นเรียนโดยให้ผู้เรียนปฏิบัติงานบนพื้น ($\bar{X} = 2.38$)

ตารางที่ 14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการปฏิบัติของครูผู้สอนศิลปะ เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนศิลปะในระดับชั้นอนุบาลที่ใช้แนวการศึกษามอนเตสซอรี ด้านผู้ปกครอง

ข้อที่	ข้อความ	$\bar{X}$	S.D	ความหมาย
69.	ท่านได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองในการจัดการเรียนการสอน	3.95	.66	มาก
70.	ท่านให้ผู้ปกครองเข้ามาสังเกตการสอนตามเวลาที่โรงเรียนจัดไว้ให้	3.66	.73	มาก
71.	ท่านให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน	2.90	.83	ปานกลาง
72.	ท่านสื่อสารกับผู้ปกครองอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง	3.95	.80	มาก
	รวม	3.61	.56	มาก

จากตารางที่ 13 เมื่อพิจารณาโดยรวมปรากฏว่า ครูผู้สอนศิลปะในโรงเรียนที่ใช้แนวการศึกษามอนเตสซอรีมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนศิลปะในด้านผู้ปกครอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.61$)

เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าข้อให้ความสำคัญมากที่สุดคือข้อ 69 ท่านได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองในการจัดการเรียนการสอน และ ข้อ 72 ท่านสื่อสารกับผู้ปกครองอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ($\bar{X} = 3.95$) รองลงมาคือ ข้อ 70 ท่านให้ผู้ปกครองเข้ามาสังเกตการสอนตามเวลาที่โรงเรียนจัดไว้ให้ ($\bar{X} = 3.66$) ส่วนลำดับสุดท้ายคือ ข้อ 71 ท่านให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 2.90$)

ส่วนที่ 4 การสังเกตการจัดการเรียนการสอนศิลปะในระดับชั้นอนุบาลที่ใช้นวัตกรรมศึกษามอนเตสซอรี

ตอนที่ 1 ข้อมูลการสังเกตการเรียนการสอนศิลปะ

โรงเรียนมอนเตสซอรี 1

การเรียนการสอนศิลปะศึกษาของโรงเรียนมอนเตสซอรี 1 วันที่สังเกต 20 กุมภาพันธ์ 2550 เวลา 13.30 – 14.30 น. สถานที่สังเกตห้องเรียนศิลปะ จำนวนนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม 8 คน กิจกรรมที่เรียน ภาพลายนิ้วทอง (กิจกรรมการเรียนครั้งที่ 2) สังเกตโดยผู้วิจัย

ครูเริ่มต้นการเรียนการสอน โดยการให้นักเรียนนั่งสมาธิก่อนเป็นเวลาประมาณ 5 นาที เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสงบในการปฏิบัติกิจกรรม จากนั้นครูเริ่มต้นการสอนด้วยการนำตัวอย่างผลงานให้เด็กดู เป็นภาพลายนิ้ว และเริ่มอธิบายถึงอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ต้องใช้ในวันนี้มีกาว กระดาษแข็ง สีฝุ่นสีทอง พู่กัน จากนั้นเริ่มสาธิตวิธีการทำให้เด็กดู เนื่องจากเป็นกิจกรรมต่อเนื่องจากครั้งก่อนจึงมีภาพผลงานที่ได้ทำลายเส้นนิ้วเอาไว้เรียบร้อยแล้ว ครูจึงได้นำกาวเทใส่ถ้วยและใส่สีฝุ่นลงไปผสมให้เข้ากันและให้ผู้เรียนทดลองผสมดู จากนั้นจึงแสดงวิธีการระบายสีลงบนภาพลายนิ้วที่ได้ทำไว้ครั้งที่แล้ว จากนั้นให้นักเรียนลงมือปฏิบัติงาน ระหว่างนั้นครูจะคอยดูแลความเรียบร้อยและให้คำแนะนำในการปฏิบัติงานกับนักเรียน เมื่อปฏิบัติงานเสร็จครูจะให้เด็กช่วยกันเก็บอุปกรณ์และตรวจดูความสะอาดเรียบร้อยของห้องเรียน

พฤติกรรมของผู้เรียนขณะปฏิบัติกิจกรรมศิลปะ พบว่ามีความสนใจและกระตือรือร้นในการเรียนอย่างมาก ให้ความสนใจและตั้งใจปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ สังเกตได้จากนักเรียนจะเข้ามารอเพื่อที่จะเรียนศิลปะกันอย่างพร้อมเพรียง เมื่อครูเข้าไปในห้องก็ให้ความสนใจซักถามถึงสิ่งที่จะเรียนในวันนี้ ขณะที่ครูสาธิตนักเรียนทุกคนแสดงออกถึงความตั้งใจในการฟังและความต้องการที่จะทดลองปฏิบัติตามที่ครูสาธิต ในขณะที่ปฏิบัติงานผู้เรียนแสดงออกถึงพฤติกรรมความตั้งใจในการทำงาน ตลอดจนสามารถทำผลงานได้สำเร็จคนละหลายชิ้น

ด้านสิ่งแวดล้อมการเรียนการสอนศิลปะ การจัดชั้นเรียนศิลปะของโรงเรียนมอนเตสซอรี 1 ครูจัดกิจกรรมศิลปะโดยให้นักเรียนปฏิบัติงานบนพื้น มีผ้าพลาสติกปูเพื่อป้องกันพื้นเลอะเทอะ การเตรียมวัสดุอุปกรณ์ครูผู้สอนจะเป็นผู้เตรียมอุปกรณ์ในการเรียนแต่ละกิจกรรมโดยจะเน้นสื่อศิลปะที่หลากหลายและแตกต่างกันออกไปในแต่ละกิจกรรม เพื่อให้ผู้เรียนได้ทดลองปฏิบัติและทราบถึงคุณสมบัติของสื่อแต่ละชนิด กิจกรรมที่ผู้วิจัยได้ทำการสังเกตมีวัสดุอุปกรณ์ คือ สีฝุ่น กาวถ้วยใส่สี พู่กัน กระดาษแข็ง นำมาสร้างเป็นภาพลายนิ้วทอง เป็นเทคนิคศิลปะไทยแบบโบราณที่ผู้สอนนำมาประยุกต์ให้ง่ายเพื่อให้ผู้เรียนในระดับอนุบาลสามารถปฏิบัติได้ง่ายและสนุกสนาน

พร้อมทั้งได้ทดลองปฏิบัติสื่อศิลปะแบบไทย เมื่อผู้เรียนปฏิบัติงานเสร็จจะนำผลงานไปฟังลมที่โถง เพื่อให้ผลงานแห้ง เมื่อแห้งแล้วจะนำไปจัดแสดงในมุมต่าง ๆ ของห้องเรียน แล้วจึงคืนให้ผู้เรียน นำกลับบ้าน ภายในห้องเรียนจะมีการจัดตกแต่งห้องเรียนโดยใช้ภาพผลงานศิลปะที่ผู้เรียน สร้างสรรค์ขึ้นมาใช้ในการจัดตกแต่งตามมุมต่าง ๆ โดยผลงานที่ผ่าน ๆ มาจะเน้นกิจกรรมศิลปะที่ใช้เทคนิคหลากหลาย เช่น ภาพพิมพ์ลายปลา บัตรอวยพร 3 มิติ

โรงเรียนมอนเตสซอรี 3

การเรียนการสอนศิลปศึกษาของโรงเรียนมอนเตสซอรี 3 วันที่สังเกต 2 มีนาคม 2550 เวลา 13.30 – 14.30 น. สถานที่สังเกตห้องเรียนศิลปะ จำนวนนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม 9 คน กิจกรรมที่เรียน วาดภาพบนกระดาษแข็งหัวข้อกิจกรรมช่วงปิดเทอม สังเกตโดยผู้วิจัย

ครูเริ่มเข้าสู่บทเรียนด้วยการซักชวนผู้เรียนคุยเกี่ยวกับหัวข้อที่จะสอนโดยพูดคุยเกี่ยวกับกิจกรรมที่เด็ก ๆ จะทำในช่วงปิดเทอมว่าใครจะไปทำอะไรที่ไหนบ้าง โดยให้เด็ก ๆ พูดคุยถึงกิจกรรมที่ตนจะทำช่วงปิดเทอมทีละคน จากนั้นแจกอุปกรณ์ให้กับเด็ก ๆ โดยอธิบายถึงอุปกรณ์ในการทำกิจกรรมวันนี้ว่ามีกระดาษแข็ง สีชอล์ค สีไม้ ให้ผู้เรียนได้เลือกใช้ในการระบายสีผลงาน จากนั้นอธิบายวิธีการปฏิบัติกิจกรรมศิลปะคือให้เด็ก ๆ วาดภาพหัวข้อกิจกรรมช่วงปิดเทอม ซึ่งผู้เรียนแต่ละคนจะวาดถึงสิ่งที่ตนได้พูดคุยไปเมื่อตอนต้น ในระหว่างที่เด็กปฏิบัติงานครูจะคอยให้คำแนะนำในการวาดภาพด้านวิธีการวาดและการใส่รายละเอียดในงาน พร้อมทั้งกระตุ้นให้เด็กตั้งใจปฏิบัติกิจกรรม ในระหว่างปฏิบัติกิจกรรม ครูจะซักชวนพูดคุยถึงผลงานของเด็กแต่ละคน เพื่อให้เด็กได้คิดพิจารณาในงานของตนเองว่าควรมีรายละเอียดใดเพิ่มเติม เมื่อเด็กปฏิบัติงานเสร็จครูสรุปถึงกิจกรรมต่าง ๆ ที่ผู้เรียนได้ทำในช่วงปิดเทอม

พฤติกรรมของผู้เรียนพบว่าทุกคนมีความกล้าในการแสดงความคิดเห็น พูดคุยได้ตอบกับครูได้อย่างคล่องแคล่ว ไม่เขินอายหรือนิ่งเงียบ เมื่อคุณครูตั้งคำถามทุกคนต่างแสดงความคิดเห็นของตนออกมาได้อย่างรวดเร็ว เมื่อมีคำถามหรือข้อสงสัยจะถามคุณครูทันที ในขณะที่ปฏิบัติงานจะมีการพูดคุยระหว่างคุณครูและเพื่อน ๆ แต่ไม่กระทบกับการปฏิบัติกิจกรรม ผู้เรียนสามารถแสดงออกทางด้านความคิดและถ่ายทอดออกมาเป็นผลงานได้เป็นอย่างดี

ด้านสิ่งแวดล้อมการเรียนการสอนศิลปะ โรงเรียนมอนเตสซอรี 3 จัดกิจกรรมศิลปะโดยใช้พื้นที่บริเวณโถงโรงอาหารเป็นพื้นที่ในการจัดกิจกรรม แม้จะเป็นพื้นที่แบบเปิดและไม่ได้เป็นห้องเรียนที่มีกำแพงกันเป็นสัดส่วนแต่บรรยากาศก็เงียบสงบ สามารถมองเห็นสนามเด็กเล่นและบริเวณต่าง ๆ ของโรงเรียนได้อย่างชัดเจน การปฏิบัติกิจกรรมจะปฏิบัติบนโต๊ะยาวโดยที่ครูและนักเรียนจะนั่งร่วมกันล้อมรอบโต๊ะ การเรียนการสอนจะเป็นลักษณะการพูดคุยสนทนาได้ตอบสัก

ถามเกี่ยวกับหัวข้อที่เรียน ครูผู้สอนจะเป็นผู้เตรียมวัสดุอุปกรณ์ โดยกิจกรรมที่ผู้วิจัยได้เข้าสังเกตการณ์ ครูผู้สอนจะเตรียมอุปกรณ์ศิลปะคือกระดาษแข็ง ดินสอ สีเทียน สีไม้ สีเมจิก ให้ผู้เรียนสามารถเลือกประเภทของสีที่จะใช้ระบายในผลงานได้

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกตเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนศิลปะในระดับชั้นอนุบาลที่ใช้แนวการศึกษามอนเตสซอรี

ตารางที่ 15 ค่าความถี่และร้อยละเกี่ยวกับสถานภาพของครูผู้สอนศิลปะ

สถานภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1.เพศ		
หญิง	1	50.0
ชาย	1	50.0
2.อายุ		
31 - 35 ปี	1	50.0
61 - 65 ปี	1	50.0
3.ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	2	100.0
4.วุฒิการศึกษา		
ศิลปกรรมศาสตร์	1	50.0
สถาปัตยกรรมศาสตร์	1	50.0
5.ประสบการณ์ด้านการสอน		
1 - 5 ปี	2	100.0
6.การเข้าอบรมแนวการศึกษามอนเตสซอรี		
เคยเข้าอบรม	5	100.0
ไม่เคยเข้าอบรม	0	0.0

จากตารางที่ 9 สามารถวิเคราะห์สถานภาพส่วนบุคคลของครูผู้สอนศิลปะของโรงเรียนที่ใช้แนวการศึกษามอนเตสซอรีได้ดังนี้

เพศ จากประชากรผู้ให้สัมภาษณ์จำนวน 2 คน เป็นเพศหญิง 1 คนคิดเป็นร้อยละ 50 และเพศชาย 1 คนคิดเป็นร้อยละ 50

อายุ ครูผู้สอนมีอายุระหว่าง 31 – 35 ปี จำนวน 1 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 50 มีอายุระหว่าง 61 – 65 ปี จำนวน 1 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 50

ระดับการศึกษา ครูผู้สอนทั้ง 2 ท่านจบการศึกษาในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 100
วุฒิมหาบัณฑิต ครูผู้สอนศิลปะจบการศึกษาทางด้านศิลปกรรมศาสตร์ จำนวน 1 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 50 และสถาปัตยกรรมศาสตร์ จำนวน 1 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 50

ประสบการณ์ด้านการสอน ครูผู้สอนศิลปะมีประสบการณ์ด้านการสอนในโรงเรียนระหว่าง 1 – 5 ปี จำนวน 2 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 100

ครูผู้สอนทั้ง 2 ท่านเคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนตามแนวการศึกษามอนเตสซอรี คิดเป็นร้อยละ 100

ตารางที่ 16 ค่าความถี่เกี่ยวกับการสังเกตการจัดการเรียนการสอนศิลปะในระดับชั้นอนุบาลที่ใช้
แนวการศึกษามอนเตสซอรี

ประเด็น	รายการ	ความถี่
ประเด็นที่ 1	การนำเข้าสู่บทเรียน	
	1. นำเข้าสู่บทเรียนโดยการชักชวนพูดคุยเกี่ยวกับหัวข้อการเรียน	2
	2. แนะนำวัสดุอุปกรณ์	2
	3. สาธิตวิธีการปฏิบัติงานและการใช้วัสดุอุปกรณ์	2
	4. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทดลองใช้อุปกรณ์	2
ประเด็นที่ 2	การปฏิบัติกิจกรรม	
	1. ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมอย่างอิสระ	2
	2. ผู้สอนคอยให้คำชี้แนะและดูแลความเรียบร้อย	2
	3. ผู้เรียนเก็บอุปกรณ์และดูแลความสะอาด	2
ประเด็นที่ 3	พฤติกรรมผู้เรียน	
	1. มีความกล้าแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรม	2
	2. มีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติกิจกรรม	2
	3. มีความสนุกสนานในการปฏิบัติกิจกรรม	2
	4. ปฏิบัติกิจกรรมได้เสร็จสมบูรณ์ตามเวลาที่กำหนด	2

จากตารางที่ 10 สามารถวิเคราะห์ข้อมูลการสังเกตเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนศิลปะในระดับชั้นอนุบาลที่ใช้แนวการศึกษามอนเตสซอรี ได้ดังนี้

การนำเข้าสู่บทเรียน ครูผู้สอนมีการนำเข้าสู่บทเรียนโดยการชักชวนพูดคุยเกี่ยวกับหัวข้อการเรียน (2คน) แนะนำวัสดุอุปกรณ์ (2คน) สาธิตวิธีการปฏิบัติงานและการใช้วัสดุอุปกรณ์ (2คน) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทดลองใช้อุปกรณ์

การปฏิบัติกิจกรรม ครูผู้สอนมีการให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมกิจกรรมอย่างอิสระ (2คน) ผู้สอนคอยให้คำชี้แนะและดูแลความเรียบร้อย (2คน) ผู้เรียนเก็บอุปกรณ์และดูแลความสะอาด (2คน)

พฤติกรรมผู้เรียน มีความกล้าแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรม (2 โรงเรียน) มีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติกิจกรรม (2 โรงเรียน) มีความสนุกสนานในการปฏิบัติกิจกรรม (2 โรงเรียน) ปฏิบัติกิจกรรมได้เสร็จสมบูรณ์ตามเวลาที่กำหนด (2 โรงเรียน)